

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

Magisterské kombinované studium

2017 – 2019

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jaroslav Konvalinka

Specifika spolupráce Policie ČR se složkami Integrovaného
záchranného systému ČR při řešení mimořádných událostí

Praha 2019

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Libor Zikeš, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

Master combined studies

2017-2019

DIPLOMA THESIS

Jaroslav Konvalinka

Specifics of cooperation between the Police of the ČR and
the components of the Integrated Rescue System of the ČR
in dealing with emergencies

Praha 2019

The Diploma Work Supervisor:

PhDr. Libor Zikeš, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 16. 2. 2019

Jméno autora

Poděkování

Chtěl bych tímto poděkovat svému vedoucímu diplomové práce, PhDr. Liboru Zikešovi, Ph.D., který se svými věcnými připomínkami a odborným vedením, zasloužil o konečnou podobu této předkládané diplomové práce.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá specifiky spolupráce mezi jednotlivými složkami Integrovaného záchranného systému České republiky při přímé realizaci společného zásahu na místě mimořádné události, nebo přípravě na ni se zaměřením na Policii České republiky, jako jednu ze základních složek Integrovaného záchranného systému.

V rámci teoretické části této diplomové práce bude provedena základní deskripce Integrovaného záchranného systému, se zaměřením na úlohu Policie České republiky při společném zásahu Integrovaného záchranného systému na místě mimořádné události, nebo přípravě na ni. Cílem empirické části této diplomové práce bude na základě kvantitativního průzkumu provedeného formou nestandardizovaného dotazníku ověřit znalostní a informační úroveň řadových příslušníků jednotlivých základních složek Integrovaného záchranného systému v oblasti typových činností, určování velitelských kompetencí na místě zásahu IZS při mimořádné události, a dále pak zjištění aktuálního stavu a četnosti společné přípravy základních složek IZS ČR na řešení mimořádných událostí.

Klíčová slova

Integrovaný záchranný systém, mimořádná událost, Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Zdravotnická záchranná služba, velitelské kompetence, výcvik

Annotation

This diploma thesis deals with the specifics of cooperation between the individual components of the Integrated Rescue System of the Czech Republic in the direct implementation of a joint intervention at the site of an extraordinary event or its preparation with a focus on the Police of the Czech Republic as one of the basic components of the Integrated Rescue System.

Within the framework of the theoretical part of this diploma thesis, the basic description of the integrated rescue system will be carried out, focusing on the role of the Police of the Czech Republic in the joint intervention of the integrated rescue system on the site of an emergency or preparation for it. The goal of the empirical part of this diploma thesis will be based on a quantitative survey carried out in the form of a non-standardized questionnaire of the knowledge and information level of the members of the individual basic components of the integrated rescue system in the field of typological activities, determination of command competencies at the site of intervention of the IRS in case of extraordinary event preparation of the basic components of the IRS CR for dealing with extraordinary events.

Keywords

Emergency Event, Integrated Rescue System, Police of the Czech Republic, Fire Brigade of the Czech Republic, Medical Emergency Service, Command Competence, training

Obsah:

ÚVOD	10
TEORETICKÁ ČÁST	
1. Policie České republiky – teoretická východiska	13
1.1 Legislativní rámec PČR.....	13
1.2 Působnost a úkoly PČR.....	15
1.2.1 Základní úkoly PČR.....	15
1.2.2 Dělení PČR podle působnosti.....	18
1.3 Příslušník PČR.....	19
2. Integrovaný záchranný systém České republiky	21
2.1 Personální zajištění IZS	23
2.1.1 Hasičský záchranný sbor ČR.....	24
2.1.1.1 Úkoly HZS.....	25
2.1.1.2 JPO zařazené v plošném pokrytí ČR.....	25
2.1.2 Zdravotnická záchranná služba.....	28
2.1.2.1 Poskytovatel ZZS.....	29
2.1.2.2 Organizace zdravotnického zařízení poskytovatele ZZS.....	30
2.1.3 Policie České republiky.....	30
2.2 Úkoly základních složek IZS ČR.....	31
2.2.1 Úkoly HZS v oblasti IZS.....	32
2.2.2 Policie České republiky.....	33
2.2.3 Zdravotnická záchranná služba.....	34
2.3 Dokumentace IZS.....	34
2.3.1 Poplachové plány.....	35
2.3.2 Dohody.....	37

2.3.3 Havarijní plány.....	38
2.3.4 Dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích a statistické přehledy.....	39
2.3.5 Typové činnosti složek IZS při společném zásahu na místě MU..	40
2.3.6 Dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičení složek IZS.....	40
3. Policie ČR jako součást integrovaného záchranného systému.....	42
3. 1 Služby PČR v rámci IZS	43
3.1.1 Služba pořádkové policie.....	43
3.1.2 Služba dopravní policie.....	44
3.1.3 Letecká služba.....	44
3.1.4 Pyrotechnická služba.....	45
3. 2 Úkoly a kompetence PČR v rámci IZS	45
4. Mimořádné události a příprava složek integrovaného záchranného systému ČR na jejich řešení.....	47
4. 1 Mimořádné události.....	47
4. 2 Taktická a prověřovací cvičení jako součást společné přípravy složek IZS na MU.....	48
4.2.1 Taktická a prověřovací cvičení.....	49
4.2.1.1 Členění taktických cvičení IZS.....	51
4.2.2 Další orgány a jejich činnost v přípravě IZS na MU.....	51
4. 3 Koordinace složek IZS a řešení úkolů souvisejících s mimořádnými událostmi.....	52
4.3.1 Úrovně řízení složek IZS.....	54

5. Typové činnosti a jejich využití Policie ČR v praxi.....	56
5.1 Katalog typových činností, charakteristika a velitelská pravomoc..	59
5.1.1 Přehled jednotlivých typových činností.....	59
5.1.2 Velitelská pravomoc v rámci společného zásahu IZS na místě MU.....	60
5.1.2.1 Určování velitelské pravomoci podle zákona o IZS.....	60
5.1.2.2 Oprávnění velitele zásahu na místě MU.....	61
5.2 Využití typových činností v odborné přípravě policistů.....	61
5.3 Aplikace typových činností v praxi.....	62

PRAKTICKÁ ČÁST

6. Výzkumné šetření.....	65
6.1 Předmět výzkumu.....	65
6.2 Cíle výzkumu	66
6.3 Metodika zpracování.....	66
6.4 Výběr zkoumaného vzorku	68
6.5 Shrnutí a zpracování údajů	72
6.6 Výsledky výzkumu	93
ZÁVĚR	97
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	99
SEZNAM ZKRATEK	102
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	103
SEZNAM PŘÍLOH	105

ÚVOD

Nejen vlivem moderní a technicky vyspělé doby, ale i vlivem aktuální bezpečnostní situace v oblasti terorismu, nebo radikalismu vnikají neustále nová a masovější rizika. Jedním z hlavních faktorů, který se na vývoji dané situace podílí, je bezesporu ekonomika, kdy lze uvést jako jeden z příkladů vývoj posledních trendů v letecké dopravě. Letecké společnosti záměrně zvyšují počet velkokapacitních letadel, protože je pro ně ekonomicky zajímavější přepravovat více osob najednou. Bohužel s větším počtem přepravovaných osob na palubě roste přímo úměrně i rozsah případné mimořádné události. Komplexně ve všech odvětvích tato rizika s sebou přinášejí potřebu rychlých a účinných opatření v případě vzniku mimořádných událostí tak, aby došlo k co nejmenšímu počtu obětí na lidských životech, dále zranění účastníků mimořádné události a v neposlední řadě i k minimalizaci následných škod na majetku. Od všech složek Integrovaného záchranného systému se v případě těchto nenadálých mimořádných událostí očekává plná profesionalita, a účelně řízená kooperace na místě zásahu, která povede nejen k bezprostřednímu vyřešení těchto složitých situací, ale i k minimalizaci dalších možných následků mimořádné události.

Teoretická část předkládané diplomové práce je členěna celkem do pěti kapitol.

V první kapitole autor popisuje Policii ČR, specifikuje její postavení v rámci bezpečnostních sborů ČR, popisuje základní legislativní východiska, dále vymezuje oblast působnosti Policie ČR a také uvádí základní členění jednotlivých složek, které v rámci Policie ČR plní různé úkoly. Rovněž se zde autor zabývá základními předpoklady a podmínkami pro přijetí občana ČR do služebního poměru příslušníka bezpečnostních sborů ČR.

V druhé kapitole se autor zabývá popisem IZS, důvodem jeho vzniku a existence, jakožto i jeho legislativním rámcem. Dále specifikuje rozdělení

základních a ostatních složek IZS, popisuje oblast personálního zajištění a úkoly, které má IZS plnit. V rámci této kapitoly také autor uvádí přehled základní zpracovávané dokumentace v oblasti IZS.

V rámci třetí kapitoly této diplomové práce autor specifikuje popis Policie ČR, jako jedné ze základních složek IZS, uvádí a popisuje hlavní složky Policie ČR, které se přímo podílejí na výkonu činnosti v rámci společných zásahů IZS a dále se zabývá popisem úkolů a kompetencí, které plní Policie ČR v rámci IZS.

Ve čtvrté kapitole teoretické části této diplomové práce se autor zabývá specifikací mimořádné události a způsoby její diferenciaci, dále pak autor uvádí popis druhů a způsobů přípravy složek IZS na mimořádné události, jakožto i samotný způsob koordinace společného zásahu jednotlivých složek IZS na místě mimořádné události a řešení úkolů s touto událostí souvisejících.

V rámci poslední, páté kapitoly této teoretické části autor obecně popisuje charakteristiku typové činnosti IZS v kontextu jejího využití v praxi ze strany Policie ČR. Dále se autor zabývá oblastí určování velitelské pravomoci v rámci společného zásahu složek IZS na místě mimořádné události, vlastním využitím typových činností v odborné přípravě policistů, a také názornou aplikací vybrané typové činnosti v praxi.

V navazující empirické části této diplomové práce autor analyzuje data získaná na základě kvantitativního průzkumu provedeného formou nestandardizovaného dotazníku. Autor takto ověřuje znalostní a informační úroveň pracovníků IZS v oblasti katalogu typových činností a počtu jednotlivých typových činností. Dále pak ověřuje znalosti v oblasti určování velitelské kompetence při provádění společného zásahu základních složek IZS na místě dopravní nehody a následně vyhodnocuje zkušenosti pracovníků jednotlivých základních složek IZS v oblasti společného výcviku a přípravy na mimořádné události. Za účelem objektivitě získaných dat autor přistupuje

k provedení empirického výzkumu pouze v rámci základních složek IZS s dislokací na okrese Kutná Hora ve Středočeském kraji, neboť právě tyto konkrétní složky spolu navzájem spolupracují při řešení skutečných mimořádných událostí. Vlastní kvantitativní průzkum metodou nestandardizovaného dotazníku autor provádí tak, aby odpovídal předem stanoveným hypotézám a cílům práce.

Na základě vlastních a osobních zkušeností plynoucích z dlouholeté praxe v rámci jedné ze základních složek IZS je autorovým očekávaným výstupem této diplomové práce zjištění skutečného stavu znalostí a informovanosti příslušníků základních složek IZS v oblastech typových činností a jimi stanovených postupů, dále pak zjištění skutečného aktuálního stavu v oblasti společného výcviku a přípravy základních složek IZS na řešení mimořádných událostí. Hlavní přínos pro praxi je autorem spatřován zejména v ověření aktuálního stavu v dané oblasti zkoumání a následně v možnosti přijetí případných adekvátních opatření, která povedou ke zlepšení situace v rámci teoretické nebo praktické přípravy pracovníků základních složek IZS v případě zjištění nedostačujícího stavu.

1. Policie České republiky

1. 1 Legislativní rámec PČR

Policie České republiky (dále jen „PČR“) je veřejnou státní institucí a také jednou z výkonných mocí státu. Jedná se o ozbrojený bezpečnostní sbor, který plní nezastupitelnou roli v oblasti vnitřní bezpečnosti státu a jehož prostřednictvím stát zajišťuje dodržování platných a účinných zákonů. Jejím hlavním úkolem je tedy dohlížet nad zachováním zákonnosti v běžném životě, a v případě zjištění porušení i za použití jisté míry represivních opatření zjednat nápravu. „*Policie ČR v obecném smyslu zahrnuje činnosti veřejné správy, jejich účelem je mocensky chránit veřejný zájem*“.¹ Policie tedy vystupuje a jedná jménem státu. Za tímto účelem má Policie ČR jasně vymezené kompetence, které jsou uvedeny v zákonech, kterými je povinna se řídit. Hlavními legislativními normami jsou zákon č. 1/1993 Sb., ÚSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY a zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD, neboť z těchto ústavních zákonů, jež mají nejvyšší právní sílu, vychází všechny zákony následující. V ústavních zákonech jsou především zakotveny mocenské struktury státu a základní práva občanů České republiky. Zde je také nezbytné uvést zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky v platném znění, kdy tento zákon pokrývá problematiku svrchovanosti a územní celistvosti České republiky a také pokládá stavební kameny právu na ochranu života, zdraví a majetku občanů České republiky. Hlavní legislativní normou PČR je zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. „*Policie České republiky je definována jako jednotný, ozbrojený, bezpečnostní sbor*“.² „*Dle nauky se jedná o tzv. institucionální pojetí pojmu policie, oproti materiálnímu pojetí, které představuje rozsah činnosti, který policie vykonává. Police jako celek není právní osobou, tou je Česká republika. Jednotnost policejního sboru je dána služebně právními vztahy hierarchické nadřízenosti a podřízenosti (superiority a subordinace)*“.³ V rámci policie jsou tedy vydávány další

¹ HENDRYCH D. a kol. *Právní slovník*, 2009, s. 734.

² § 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

³ HRUDKA J., ZÁMEK D. a kol. *Organizace a činnost policejních služeb*, 2012, s. 11.

doplňující, nebo zpřesňující závazné interní akty řízení sloužící k sjednocení nejrůznějších postupů a činností PČR. Tyto normativní akty nesmějí být v rozporu s nařízeními vyšší právní síly (např. zákony, závaznými pokyny, nebo rozkazy policejního prezidenta apod.).

Další legislativní vymezení PČR jako bezpečnostního sboru je uvedeno v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Zde je výslovně uvedeno že: *„Bezpečnostním sborem se rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace“*.⁴ V rámci základních složek IZS je však PČR jako jediná z uvedených bezpečnostních sborů sborem ozbrojeným. Tato skutečnost vychází z jejího principiálního určení a také její hlavní náplně činnosti. Vzhledem k těmto okolnostem není policie a to ani v rámci zásahu na místě mimořádné události primárně určena k likvidaci a odstraňování škod, ale zejména k zajištění bezpečnosti, zdraví osob a majetku. I z tohoto důvodu je policie jediným ozbrojeným bezpečnostním sborem. *„Policisté jsou oprávněni k plnění úkolů policie držet, nosit a jinak používat zbraně všech kategorií stanovených jiným právním předpisem a bezpečnostní materiál podle jiného právního předpisu“*.⁵

Legislativní zakotvení, že PČR je jednou ze základních složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), nalezneme v § 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Zde je však nutné vědět, že působení policie v rámci IZS se nedotýká stanovených úkolů a samotného postavení PČR podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, nýbrž tyto úkoly doplňuje či upřesňuje.

⁴ §1 odst. 1 věta druhá zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ § 110 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

1. 2 Působnost a úkoly PČR

Vymezení hlavní činnosti PČR a její působnosti jsou zakotveny v ustanovení zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, kde je výslovně uvedeno následující: „*Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu*“.⁶ Z uvedeného ustanovení je patrné pouze rámcové určení úkolů, což je vzhledem k rozsahu činností pochopitelné, neboť policie poskytuje ochranu celospolečenským hodnotám. „*Zákonodárce zvolil toto tak obecné vymezení působnosti policie i z toho důvodu, jelikož nelze postihnout úkoly, které policie plní, taxativním výčtem*“.⁷ Policie ze zásady oficiality musí konat i ve věcech, které jí zcela nepřísluší a to do doby příjezdu kompetentního orgánu, nebo například minimálně splněním tzv. oznamovací povinnosti příslušným úřadům. Prioritními a neměnnými úkoly je především ochrana života a zdraví osob, veřejného pořádku a majetku.

1.2.1 Základní úkoly PČR

- 1) *„chrání bezpečnost osob a majetku spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení*
- 2) *vede boj proti terorismu*
- 3) *odhaluje trestné činy, zjišťuje jejich pachatele a realizuje opatření při předcházení trestné činnosti, koná vyšetřování o trestných činech – v trestním řízení vystupuje jako policejní orgán (odhalování a prověřování skutečností nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je policista, či občanský zaměstnanec policie, a následně i vyšetřování, však provádí Generální inspekce bezpečnostních sborů)*

⁶ § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ HRUDKA J., ZÁMEK D. a kol. *Organizace a činnost policejních služeb*, 2012, s. 15.

- 4) *ve vymezeném rozsahu zajišťuje ochranu státních hranic*
- 5) *zajišťuje ochranu ústavních činitelů a bezpečnost chráněných osob, kterým je při jejich pobytu na území České republiky poskytována osobní ochrana podle mezinárodních dohod (zejména Ochranná služba Policie ČR)*
- 6) *zajišťuje ochranu zastupitelských úřadů, ochranu sídelních objektů Parlamentu, prezidenta republiky, Ústavního soudu, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva vnitra a dalších objektů zvláštního významu pro vnitřní pořádek a bezpečnost určených vládou*
- 7) *dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení, kontroluje doklady o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla*
- 8) *odhaluje přestupky*
- 9) *projednává některé přestupky (např. na úseku provozu na pozemních komunikacích)*
- 10) *vede evidence a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů*
- 11) *vyhlašuje celostátní pátrání*
- 12) *na základě vyzoomění orgánu Vězeňské služby České republiky, provádí úkony související s bezprostředním pronásledováním osob, které uprchly z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody*
- 13) *zadržuje svěřence s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, kteří jsou na útěku, a spolupůsobí při jejich vyhledávání,*
- 14) *zajišťuje pohotovostní ochranu jaderných zařízení určených vládou a podílí se na fyzické ochraně jaderného materiálu při jeho přepravě*
- 15) *ve spolupráci s obcemi se podílí na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku*
- 16) *plní úkoly státní správy*
- 17) *plní úkoly v rámci Integrovaného záchranného systému“⁸*

V oblasti této komplexní ochrany je policie bezesporu dominantním subjektem. Nicméně je třeba vzít na vědomí, že v některých oblastech jí mohou

⁸ https://cs.wikipedia.org/wiki/Policie_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky

nahradit nebo se na jejím zajišťování spolupodílet i jiné bezpečnostní složky nebo státní orgány (armáda ČR, obecní policie, obce s rozšířenou působností v rámci přestupkového řízení apod.). „*Prioritní postavení police vyplývá, mimo jiné, z tzv. principu subsidiarity vyjadřujícího obecnou povinnost policejních orgánů provést adekvátní opatření tehdy, když příslušné orgány, pro které je to hlavním úkolem, na vzniklou situaci či stav nereagují nebo jí nestačí zvládnout. Stejně tak platí, že není-li v určité oblasti společenských vztahů speciálně povolán k ochraně vnitřního pořádku a bezpečnosti jiný orgán veřejné moci, potom i zde působí policie*“.⁹

Hlavní body policejních činností jsou spatřovány především v oblasti pořádkového nebo dopravního dozoru nad veřejným pořádkem a v neposlední řadě i v zásahové činnosti policistů. Zde je policie a potažmo policisté nejčastěji vnímána občany a utváří se tak všeobecný názor na PČR jako takovou. Mezi současné nástroje či strategie policie u nás patří hlavně prevence (výchovná činnost založená na uvědomění si možných rizik a jejich včasné eliminaci), což je zřejmé kupříkladu z programu Community policing¹⁰, ale také i represe (donucení), která je směřována proti narušitelům veřejného pořádku. Zejména v poslední době je viditelná snaha o vnímání policie jako složky schopné a ochotné pomáhat občanům v běžném životě a v případě potřeby poskytnout ochranu před hrozícím nebezpečím.

„Policie poskytuje ochranu

- *celospolečenským zájmům a hodnotám (státu, ústavnímu zřízení, nerušenému výkonu orgánů moci zákonodárné, výkonné, soudní atd.)*
- *právníckým a fyzickým osobám (životu, zdraví, lidské důstojnosti atd.)*
- *majetku (hmotného i nehmotného bez rozdílu vlastníků)*

Veřejný pořádek a bezpečnost jsou ústředními pojmy činnosti policie, představujícími její kompetenční a materiálně právní základ.“¹¹

⁹ HRUDKA J., ZÁMEK D. a kol. *Organizace a činnost policejních služeb*, 2012, s. 16.

¹⁰ <https://www.policie.cz/clanek/co-je-to-community-policing.aspx>

¹¹ HRUDKA J., ZÁMEK D. a kol. *Organizace a činnost policejních služeb*, 2012, s. 17.

Sama působnost policie je zakotvena v ustanovení § 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PČR“). Zde je uvedeno, že policie působí výlučně na území České republiky, vyjma případů, které výslovně stanoví tento zákon, nebo jiný právní předpis, kterým je Česká republika vázána. V tomto ustanovení je vyjádřena svrchovanost a státní suverenity České republiky. Výjimky z tohoto ustanovení jsou blíže uvedeny v hlavě XI, konkrétně § 93 zákona o PČR, který se zabývá oblastí mezinárodní policejní spolupráce a dále pak v zákoně č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

1.2.2 Dělení PČR podle působnosti

V rámci působnosti policie jsou rozlišovány dvě základní členění. Prvním jsou útvary s územně vymezenou působností a druhým pak na útvary s celostátní působností. Útvary s územně vymezenou působností jsou rozčleněny do 14 jednotlivých krajských ředitelství, jejichž počet a územní obvody jsou shodné s obvody krajských samospráv České republiky. Tato jednotlivá krajská ředitelství tvoří samostatné účetní jednotky a vykonávají policejní činnosti v souladu s jejich místní a věcnou příslušností. Naproti tomu útvary s celostátní působností, jak již název naznačuje, jsou takové útvary, jejichž pravomoc je vykonávána v rámci území České republiky a zpravidla se zabývají nejzávažnější kriminalitou na celém jejím území.

„Útvary s působností na celém území ČR:

- 1) Kriminalistický ústav Praha*
- 2) Letecká služba*
- 3) Národní protidrogová centrála SKPV*
- 4) Pyrotechnická služba*
- 5) Ředitelství služby cizinecké policie*
- 6) Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV*
- 7) Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy*
- 8) Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV*

- 9) *Útvar pro ochranu prezidenta ČR*
- 10) *Ochranná služba Policie ČR*
- 11) *Útvar rychlého nasazení*
- 12) *Útvar speciálních činností SKPV*
- 13) *Útvar zvláštních činností SKPV*¹²

1.3 Příslušník PČR

Na povolání policisty klade společnost nemalé nároky, kdy toto je zřejmé i z obtížnosti přijímacího řízení, které musí uchazeč absolvovat před tím, než se může stát policistou. Toto přijímací řízení ověřuje způsobilost uchazeče o práci policisty jak po stránce psychologické, kdy základní premisou je skutečnost, že osoba bude mít v rámci práce přístup ke zbraním a v běžném výkonu služby bude často vystavena stresovým situacím, které musí být schopná zvládnout bez větších excesů. Dále je nezbytností, aby byl uchazeč zdravotně způsobilý a v neposlední řadě i fyzicky zdatný, aby úspěšně absolvoval fyzické testy. Příslušníci PČR neuzavírají smlouvu podle zákoníku práce a nejsou tudíž v pracovním poměru, ale nastupují podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů do služebního poměru. V ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ve znění pozdějších předpisů je uveden výčet obligatorních předpokladů, které musí každý uchazeč splňovat, aby mohl být řádně přijat do služebního poměru.

„Předpoklady k přijetí do služebního poměru

- (1) *Do služebního poměru může být přijat státní občan České republiky (dále jen „občan“), který*
- a) *o přijetí písemně požádá,*
 - b) *je starší 18 let,*
 - c) *je bezúhonný,*
 - d) *splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven,*

¹² <https://www.policie.cz/clanek/utvary-s-pusobnosti-na-celem-uzemi-cr-312510.aspx>

- e) *je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby,*
- f) *je plně způsobilý k právním úkonům,*
- g) *je oprávněný seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje,*
- h) *není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace,*
- i) *nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost“.*¹³

U PČR ale pracují také zaměstnanci policie, kteří jsou v pracovním poměru. Právní úprava¹⁴ v této souvislosti rozlišuje termíny jako policie, policista, zaměstnanec policie, ale také například úkon či zákrok, kdy např. zákrok je oprávněn provést pouze policista. Některé úkony může provést jak policista, tak zaměstnanec policie.

¹³ § 13 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

2. Integrovaný záchranný systém České republiky

K formálnímu zřízení integrovaného záchranného systému České republiky (dále jen „IZS“) došlo dne 1. ledna 2001 a to nabytím účinnosti zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o IZS“).

Na zákon o IZS navazuje vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2011 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení Integrovaného záchranného systému. Samotný vznik IZS v rámci České republiky je tedy uváděn od roku 2001, a to i přesto, že jeho základy byly položeny již v roce 1993, a to Usnesením vlády České republiky č. 246 k návrhu zásad integrovaného záchranného systému ze dne 19. května 1993.

Na otázku co je to vlastně IZS a k čemu slouží lze odpovědět následovně:

*„Za integrovaný záchranný systém se považuje koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací“.*¹⁵ HZS ČR k pojmu IZS uvádí: *„Integrovaný záchranný systém je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Tak aby stručně řečeno „nikdo nebyl opomenut, kdo pomoci může a vzájemně si nikdo z nich nepřekážel“.*¹⁶

Z uvedeného vyplývá, že IZS je komplexní systém sloužící ke koordinaci a kooperaci všech složek IZS, které se společně účastní realizace záchranných a likvidačních prací v místě zásahu mimořádné události. Do těchto prací se v některých případech mohou zapojit i obce, ministerstva a jiné správní úřady, nebo právnické či fyzické osoby, kdy jejich práva a povinnosti jsou vymezeny zákonem o IZS.¹⁷ Tyto záchranné a likvidační práce jsou vlastně důsledkem vzniklých mimořádných událostí (dále jen „MU“). Podle zákona

¹⁵ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 8

¹⁶ <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>

¹⁷ Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

o IZS se tento koordinační systém použije obligatorně v případech, kdy je zapotřebí se připravit na vnik MU, ale také v případech, kdy je zapotřebí provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma nebo více složkami IZS současně. Pro získání správné představy o základním poslání a činnostech IZS je nezbytné porozumět základním pojmům jako je mimořádná událost, záchranné a likvidační práce.

Vymezení pojmu MU je specifikováno zákonem o IZS takto: „*škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“¹⁸ Dalším důležitým pojmem jsou záchranné práce, které taktéž nalezneme charakterizovány v zákoně o IZS. Zde jsou záchranné práce specifikovány jako: „*činnost k odvracení nebo omezení bezprostředního působení rizik, vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.*“¹⁹

Naproti tomu likvidačními pracemi se podle zákona o IZS rozumí: „*činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.*“²⁰ IZS a jeho příprava, tak jak je v současnosti koncipována, je jedním z hlavních nástrojů společnosti pro efektivní zvládnutí MU, což je zřejmé i ze skutečnosti vnímání pozice IZS jako jedné z nejpodstatnějších součástí krizového řízení.²¹ Kvalita celého IZS je dána zejména nejen odborností a připraveností jednotlivých složek, ale současně i schopností správné a včasné koordinace těchto složek na místě zásahu, která je přímo závislá na neustálém aktuálním příjmu a analyzování informací o bezprostředně hrozící, nebo již nastalé MU. Hlavním cílem IZS jako komplexního systému by tedy mělo být předcházení vzniku MU (uvědomění si hrozeb a přijmutí adekvátních opatření), dále v případě jejich vzniku pak rychlé a efektivní řešení spolu s eliminací

¹⁸ § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

¹⁹ § 2 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

²⁰ § 2 písm. d) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

²¹ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

možných následných rizik a v neposlední řadě také likvidace již vzniklých škod.

2. 1 Personální zajištění IZS

Na zajištění funkčnosti IZS ČR se podílí mnoho složek, které rozlišujeme jako základní nebo tzv. ostatní složky IZS. Tyto složky se podílejí na jednotlivých úkolech IZS. *„Základním smyslem IZS je integrovat možnosti každého, kdo by při provádění záchranných a likvidačních prací měl být zapojen s ohledem na síly a prostředky nebo kompetence, kterými může přispět k řešení následků mimořádné události.“*²²

Rozdělení IZS a jeho jednotlivých složek podle vlivu jejich působení při provádění záchranných a likvidačních prací:

„Základní složky IZS:

- *Hasičský záchranný sbor České republiky*
- *jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany*
- *Zdravotnická záchranná služba*
- *Policie České republiky*

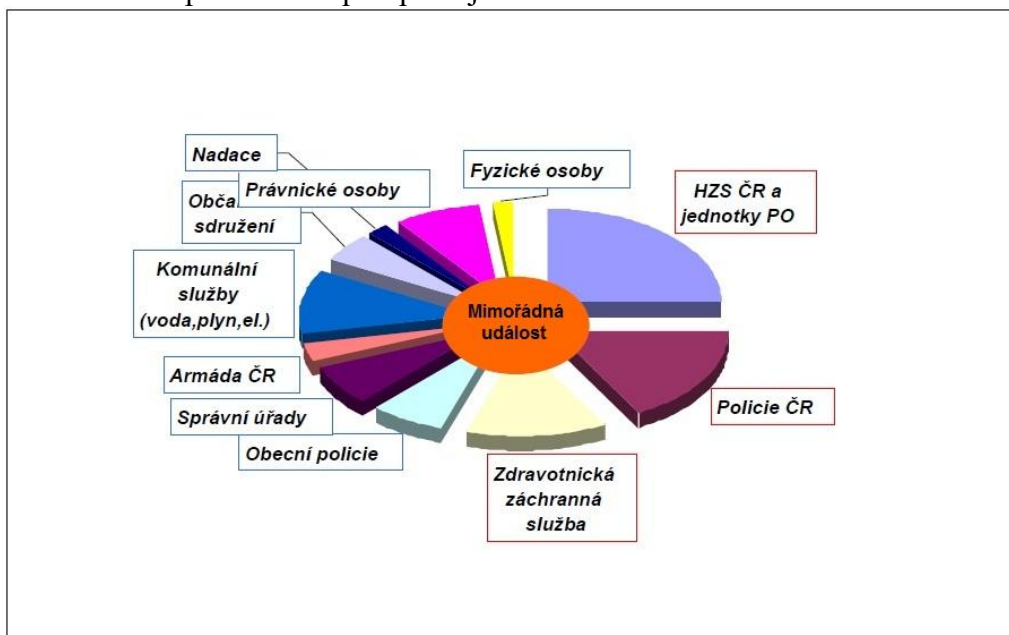
Ostatní složky IZS:

- *vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil*
- *ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory*
- *ostatní záchranné sbory*
- *orgány ochrany veřejného zdraví*
- *havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby*
- *zařízení civilní ochrany*
- *neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím“*²³

²² ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 32.

²³ http://www.mesto-vlasim.cz/data/usr_001_novy_adresar_vlasim/4_integrovaný_zachranny_system.pdf

Graf 1: Zastoupení všech spolupracujících složek IZS

Zdroj:²⁴

Pro potřeby této diplomové práce se nadále budeme zabývat pouze základními složkami IZS, které tvoří jeho primární personální zajištění.

2.1.1 Hasičský záchranný sbor ČR

Bezesporně jedním z nejdůležitějších prvků a páteří celého IZS je Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen „HZS“). Organizaci HZS tvoří dle zákona o Hasičském záchranném sboru²⁵ generální ředitelství, hasičské záchranné sbory krajů, záchranný útvar a škola.²⁶ Legislativně byla dříve činnost HZS upravena v zákoně č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR, který byl následně novelizován zákonem č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o HZS“) s datem nabytí účinnosti dnem 1. 1. 2016. Dále je také činnost HZS legislativně zakotvena například v zákoně č. 237/2000 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, dále v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení,

²⁴ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 32.

²⁵ Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů

²⁶ § 5) zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů

nebo zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR. Rozsah úkolů, které HZS plní, je vymezen v neposlední řadě i zákonem o IZS.²⁷

2.1.1.1 Úkoly HZS

Hlavní a základní úkoly, které je HZS povinen plnit jsou primárně uvedeny v zákoně o HZS následovně:²⁸

- 1) Hasičský záchranný sbor České republiky je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi
- 2) Hasičský záchranný sbor se podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy.

Jako celek tedy, *„HZS ČR plní úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštními zákony na úseku:*

- *požární ochrany*
- *integrovaného záchranného systému*
- *ochrany obyvatelstva*
- *krizového řízení*

*Při plnění svých úkolů spolupracuje HZS ČR se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty“.*²⁹

2.1.1.2 JPO zařazené v plošném pokrytí ČR

Hlavními výkonnými články HZS, které mají na starost fyzický výkon záchranných a likvidačních prací v rámci zásahů ať již samotného HZS nebo

²⁷ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

²⁸ § 1) zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů

²⁹ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 36-37.

i v rámci společných zásahů s ostatními složkami IZS, jsou takzvané jednotky požární ochrany (dále jen „JPO“), jejichž členění uvedu níže. Vynikající souhrnný obraz nejen o samotných činnostech, ale i metodických předpisů týkajících se JPO poskytuje v dnešní době internet, kdy za tímto účelem lze bezesporu doporučit stránky České asociace hasičských důstojníků.³⁰

JPO zařazené v plošném pokrytí ČR:

„Jednotkou požární ochrany (dále jen „jednotka PO“) se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty, apod.). Základním posláním jednotek PO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací. Jednotky PO působí buď v organizačním řízení, nebo v operačním řízení. Organizačním řízením se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek PO. Tímto se rozumí činnost související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů (školení, výcvik), údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany, apod.

Operačním řízením se rozumí činnost od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné mimořádné události až po návrat sil a prostředků na místo stálé dislokace. Do těchto činností se zahrnuje výjezd jednotky PO, jízda na místo zásahu, provádění záchranných, resp. likvidačních, prací, apod.“³¹

Popis a dělení JPO podle jejich působení v rámci operačního řízení:

„JPO I jednotka Hasičského záchranného sboru ČR, zajišťující výjezd jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu (1+3), družstev (1+5) nebo jejich kombinaci, poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou

³⁰ <http://metodika.cahd.cz/>

³¹ <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

v území své působnosti, v místě dislokace plní úkoly místní jednotky PO; u početně málo obsazených stanic zpravidla v součinnosti s místní jednotkou SDH obce. Doba výjezdu z místa dislokace do 2 minut, doba příjezdu na místo zásahu do 20 min.

JPO II/1 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000. Doba výjezdu z místa dislokace do 5 minut, doba příjezdu na místo zásahu do 10 min.

JPO II/2 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000. Doba výjezdu z místa dislokace do 5 minut, doba příjezdu na místo zásahu do 10 min.

JPO III jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000. Doba výjezdu z místa dislokace do 10 minut, doba příjezdu na místo zásahu do 10 min.

JPO IV jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPIS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody. Doba výjezdu z místa dislokace do 2 minut.

JPO V/1 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel do 200. Doba výjezdu z místa dislokace do 10 minut.

JPO V/2 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva a zřizuje se zpravidla v obci s počtem obyvatel více než 200. Doba výjezdu z místa dislokace do 10 minut.

JPO VI jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPIS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody.

Jednotky PO nezařazené do plošného pokrytí. Nezařazená jednotka sboru dobrovolných hasičů obce má základní početní stav jako jednotka kategorie JPO V/1. Nezařazené jednotky PO se zpravidla zařazují do druhého a vyššího stupně poplachu v poplachových plánech.

Jednotky PO kategorie JPO I až JPO III na výzvu územně příslušného operačního a informačního střediska Hasičského záchranného sboru ČR provádí zásah i mimo katastrální území obce, v níž jsou dislokovány. Jednotky PO kategorie JPO IV až JPO VI plní úkoly jednotky v místně příslušném katastrálním území obce nebo areálu podniku svého zřizovatele, příp. na výzvu územně příslušného operačního a informačního střediska Hasičského záchranného sboru poskytují speciální techniku. Po dohodě se zřizovatelem mohou být jednotky kategorie JPO IV až JPO VI využívány k zásahům i mimo svůj územní obvod.“³²

2.1.2 Zdravotnická záchranná služba

Na základě usnesení vlády České republiky č. 339 ze dne 12 prosince 1990 je občanům České republiky zaručena neodkladná lékařská pomoc v naléhavých případech. V rámci IZS je tato služba týkající se životů a zdraví občanů deklarována na Zdravotnickou záchrannou službu (dále jen „ZZS“). Legislativní změna v této oblasti přišla v prosinci 2011, kdy vešel v platnost zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě (účinnost zákona dnem 1. 4. 2012). V rámci tohoto zákona jsou vymezeny podmínky poskytování samotné ZZS. Dále se tato úprava zabývá specifikací nejen práv a povinností poskytovatele ZZS, ale i poskytovatelů akutní lůžkové péče jako návazné služby. Tento záchranný sbor zajišťuje v případě potřeby naléhavou a neodkladnou zdravotní pomoc zejména přednemocničního charakteru.

³² <http://kladeruby.eu/vyjezdova-jednotka/rozdeleni-jednotek-po/>

Tato služba je poskytována v podstatě okamžikem přijetí oznámení, nebo tísňové zprávy až do doby předání zraněného (vyžaduje-li to jeho stav) do řádné nemocniční péče. Kompletní vymezení činností a úkolů, které má ZZS plnit, je taxativně uvedeno v § 4) zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě.

Za účelem zajištění všech shora uvedených úkolů je zbudována síť pracovišť záchranných služeb, v níž jako řídicí prvek vystupuje Zdravotnické operační středisko. K otázce dostupnosti, respektive rozmístění ZZS, jakožto i k otázce stanovení dojezdových časů se vyčerpávajícím způsobem vyjadřuje zákon o ZZS.³³ Zde v rámci kontextu personálního zajištění IZS ze strany složky ZZS je důležité zmínit, že: „Dostupnost zdravotnické záchranné služby je dána zejména plánem pokrytí území kraje výjezdovými základnami zdravotnické záchranné služby.“³⁴ Tyto plány pokrytí území krajů jednotlivými výjezdovými základnami ZZS jsou závislé na vyhodnocení „demografických, topografických a rizikových parametrech území jednotlivých obcí a městských částí hlavního města Prahy tak, aby místo události na území jednotlivých obcí a městských částí bylo dosažitelné z nejbližší výjezdové základny v dojezdové době do 20 minut.“³⁵ Hlavním úkolem ZZS je tedy primárně ochrana života a zdraví, formou kvalifikované lékařské a profesionální pomoci.

2.1.2.1 Poskytovatel ZZS

Dle ustanovení § 8) zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě je poskytovatelem ZZS:

- 1) „*příspěvková organizace zřízená krajem, která má oprávnění k poskytování zdravotnické záchranné služby podle zákona o zdravotních službách.*
- 2) *ZZS je na území kraje poskytována jedním poskytovatelem zdravotnické záchranné služby s výjimkou případu, kdy se, na poskytování zdravotnické záchranné služby podílí podle § 5 odst. 5) také poskytovatel zdravotnické záchranné služby zřízený jiným krajem.*

³³ § 5) zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

³⁴ § 5 odst. 1) zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

³⁵ § 5 odst. 2) zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

(3) *Poskytovatel zdravotnické záchranné služby je povinen poskytovat zdravotnickou záchrannou službu nepřetržitě.*

(4) *Poskytovatel zdravotnické záchranné služby je základní složkou IZS.“*

2.1.2.2 Organizace zdravotnického zařízení poskytovatele ZZS

„Organizace zdravotnického zařízení poskytovatele ZZS

(1) *Zdravotnickým zařízením poskytovatele zdravotnické záchranné služby se rozumí prostory a mobilní prostředky určené pro poskytování zdravotnické záchranné služby (dále jen „zařízení zdravotnické záchranné služby“).*

(2) *Zařízení zdravotnické záchranné služby vždy tvoří*

a) ředitelství,

b) zdravotnické operační středisko,

c) výjezdové základny s výjezdovými skupinami,

d) pracoviště krizové připravenosti,

e) vzdělávací a výcvikové středisko.

(3) *Součástí zařízení zdravotnické záchranné služby jsou i pomocná operační střediska a pracoviště pro poskytování jiných zdravotních služeb, jsou-li zřízena“.*³⁶

2.1.3 Policie České republiky

Třetí a poslední základní složkou IZS je v rámci tohoto systému jediný ozbrojený bezpečnostní sbor s názvem Policie České republiky. Z hlediska svého určení se u PČR nejedná primárně o složku určenou k záchranným a likvidačním pracím, jak již bylo v této práci zmíněno. Samotnou bližší specifikaci a konkrétnější úkoly PČR jsem blíže rozebral v kapitole 1 pod bodem 1. 2. 1 této diplomové práce. Pouze pro připomenutí uvedu, že se jedná o výkonný orgán státní moci, který při výkonu svých pravomocí, jež se týkají ochrany života, zdraví osob, ochrany majetku a veřejného pořádku, má primárně kontrolovat a následně v případě potřeby vynucovat dodržování zákonnosti. Tento bezpečnostní sbor je tedy již ze své podstaty předurčen

³⁶ § 9) zákona č.374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě.

k represí, ačkoli zejména v poslední době je důraz v oblasti policejních činností ve vztahu k veřejnosti kladen na prevenci, a represe se stává nejposlednějším prostředkem k vynucení práva.

2. 2 Úkoly základních složek IZS ČR

Jedním z prvotních úkolů základních složek IZS je zajišťování nepřetržité pohotovosti v oblasti ohlašování vniklých nebo hrozících MU. Dále je pak nezbytností adekvátní vyhodnocení ohlášených informací, a na základě této analýzy v případě nutnosti zajištění zásahu přímo na místě MU. Nezanedbatelným předpokladem k včasnému řešení MU je i dostatečné pokrytí a rozmístění sil a prostředků IZS na celém území ČR. Zde je nezbytné, aby všechny složky mezi sebou byly schopny komunikovat a vzájemně si předávat důležité informace o aktuálním stavu, nebo vývoji situace na místě MU. Všechny základní druhy činností (úkolů) IZS dělíme do 5-ti rámcových okruhů, kterými jsou:

- 1) Preventivní práce – účelem je předejít nebo snížit pravděpodobnost vzniku MU
- 2) Záchrané práce – jde o nutně prováděné práce přímo při zásahu, nebo blížící se MU, a to v přímo místě nasazení složek IZS
- 3) Likvidační práce – činnosti k odstranění následků, která způsobila MU
- 4) Havárie – nepředvídatelná specifická událost, vyžadující činnost svým charakterem nejbližší k provádění záchraných prací
- 5) Obnovovací práce – činnosti směřující k obnově území, jde o činnosti, jež nemají charakter bezprostředních opatření.

Vzhledem ke skutečnosti, že primárním úkolem a také i důvodem existence celého systému IZS je nutnost adekvátního řízení spolu s účelnou koordinací práce jednotlivých složek IZS při společném provádění záchraných, likvidačních nebo obnovovacích prací, lze se ztotožnit s názorem, že samotné úkoly, které IZS jako celek plní, jsou složeny z dílčích úkolů, které mají v závislosti na druhu jejich odvětví ve své kompetenci jednotlivé složky

IZS. Jinými slovy každý z úkolu té které složky, jež svou činností participuje na zvládnutí MU je vlastně současně i dílčím úkolem samotného IZS. Můžeme spekulovat o různé míře participace jednotlivých složek IZS na výkonu záchranných, likvidačních nebo obnovovacích pracích, nicméně tyto úkoly jsou vždy pouze dílčími součástmi komplexního systému. Každá ze složek IZS, která svou činností přispívá k zvládnutí situace na místě MU, koná pouze úkoly, které vyplývají z jejího určení, avšak konají-li tyto složky své činnosti koordinovaně, přispívá tato skutečnost k efektivnějšímu zvládnutí vzniklých krizových situací.

2.2.1 Úkoly HZS v oblasti IZS

„Hasičský záchranný sbor ČR je hlavním koordinátorem a páteří integrovaného záchranného systému.“³⁷ Jednotlivé organizační články HZS pak plní v rámci své činnosti následující úkoly:

Úkoly generálního ředitelství HZS:³⁸

- a) schvalovat koncepci činnosti HZS ČR, kontrolovat splnění úkolů;
- b) koordinace - příprav na nevojenské krizové situace,
- civilního nouzového plánování
- civilní ochrany a IZS;
- c) předkládá Ministerstvu financí návrhy rozpočtu HZS a poskytnutí dotací občanským sdružením;
- d) zřizuje operační a informační středisko generálního ředitelství;
- e) kontroluje připravenost a akceschopnost hasičských jednotek záchranných sborů krajů;
- f) zajišťuje mezinárodní spolupráci záchranného sboru.

Úkoly hasičských záchranných sborů krajů:³⁹

- a) navrhuje GŘ HZS koncepci rozvoje HZS kraje

³⁷ <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>

³⁸ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 37-38.

³⁹ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 39.

- b) provádí správu na úseku PO, IZS, ochrany obyvatelstva a krizového řízení
- c) koordinuje záchranné a likvidační práce
- d) zajišťuje systém vyrozumění a varování
- e) zpracovává plány evakuace
- f) v rozsahu stanoveném GŘ HZS provádí odbornou přípravu svých příslušníků a zaměstnanců
- g) zřizuje operační a informační střediska a pracoviště krizového řízení
- h) zabezpečuje výstavbu a údržbu objektů pro potřeby záchranného sboru
- i) odpovídá za připravenost a akceschopnost jednotek PO HZS Kraje
- j) připravuje havarijní plán kraje, popřípadě vnější havarijní plán.

Úkoly JPO:⁴⁰

- a) ochrana života a zdraví obyvatel
- b) ochrana majetku před požáry
- c) poskytování účinné pomoci při MU
 - v případě že ohrožují život a zdraví,
 - v případě že ohrožují majetek nebo životní prostředí
 - vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací

2.2.2 Policie České republiky

V případě zajišťování neodkladných úkolů v rámci působení PČR jako součásti IZS, plní tato základní složka zejména následující úkoly:

- a) zabezpečení nebo uzavření daného prostoru v místě MU;
- b) regulace dopravy a umožnění přednostního příjezdu zásahových vozidel IZS;
- c) zakazuje vstup nebo vykazuje nepovolané osoby z místa MU;
- d) spolupodílí se na objasnění nebo zjištění příčin vzniku MU;
- e) zajišťuje činnosti pro identifikaci mrtvých, případně zraněných osob;
- f) zajišťuje ochranu majetku proti případnému poškození nebo odcizení;

⁴⁰ <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

- g) podle situace a možností zajišťuje prvotní úkony na místě MU do příjezdu ostatních složek IZS;
- h) podává hlášenou službu z místa MU na operační středisko PČR;
- i) plní úkoly uložené velitelem zásahu na MU

2.2.3 Zdravotnická záchranná služba

„Koncepce zdravotnické záchranné služby vychází z potřeby zajistit funkčně provázaný systém poskytující přednemocniční neodkladnou péči:

- *na místě vzniku náhlého ohrožení života nebo zdraví a*
- *během přepravy postiženého jednotlivce do zdravotnického zařízení a jeho předání do odborného zařízení, které je schopno danou poruchu zdraví zvládnout“.*⁴¹

V rámci zásahu přímo na místě MU v rámci IZS můžeme uvést například činnosti, jako jsou:

- a) třídění zraněných osob dle závažnosti jejich poranění
- b) odborná resuscitace
- c) zajištění životních funkcí
- d) ošetření zranění, která neohrožují životní funkce
- e) volba a aplikace vhodné medikace zraněným osobám (hydratační roztoky – „kapačky“, tišící léky apod.)
- f) příprava k transportu zraněných osob a transport raněných osob do odborných zdravotnických zařízení

2. 3 Dokumentace IZS

V souladu s § 14 odst. 1) vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., ze dne 5 září 2001, k provedení zákona o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů přísluší vypracování dokumentace IZS zejména Ministerstvu vnitra a HZS krajů. Těmito dokumenty jsou poplachové plány, dohody, havarijní plány, dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích

⁴¹ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 43.

a statistické přehledy, typové činnosti složek IZS při společném zásahu na místě MU, dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičení složek IZS.

2.3.1 Poplachové plány

*„Poplachový plán je dokument, který upravuje povolávání záchranných složek při organizaci záchranných a likvidačních prací. Poplachový plán se zpracovává vždy pro územní celek. Rozlišujeme proto poplachové plány na úrovni krajské a ústřední (centrální). Zvláštní variantou poplachového plánu je požární poplachový plán“.*⁴² Relevantní obsah a účel poplachových plánů je vymezen v čl. 2 odst. 1, 2, 3) Ústředního poplachového plánu integrovaného záchranného systému zpracovaného v souladu s § 7 odst. 2 písm. c) a odst. 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů s poslední aktualizací k 1. lednu 2019 a vedenému pod Č. j. MV-119915-6/PO-IZS-2018. *„Poplachovým plánem IZS kraje se rozumí poplachový plán kraje, který se vydává jako nařízení kraje. Kromě poplachového plánu IZS zpracovává Ministerstvo vnitra tzv. ústřední poplachový plán IZS. Ústřední poplachový plán se použije při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací MV – generálním ředitelstvím HZS ČR“.*⁴³ Zpracované poplachové plány jsou pravidelně aktualizovány a jsou uschovány pro případ potřeby na příslušných operačních a informačních střediscích IZS. Jde o jedny z nejdůležitějších dokumentů IZS. Vypracovaný poplachový plán pro určité místo nebo lokaci je umístěn na operačním a informačním středisku, které je k této lokaci územně příslušné.

Typy poplachových plánů:

- Poplachový plán IZS
- Požární poplachový plán

⁴² <https://docplayer.cz/3482003-Poplachove-plany-5-1-poplachovy-plan-izs-kraje.html>

⁴³ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 79.

Účel poplachových plánů IZS:⁴⁴

- hodnocení mimořádné události
- registraci sil a prostředků složek IZS a možné osobní a věcné pomoci
- povolávání složek IZS, sil a prostředků k záchranným a likvidačním pracím
- k vyžadování pomoci

Poplachové plány obsahují:⁴⁵

- spojení na základní a ostatní složky
- přehledy sil a prostředků ostatních složek a také tyto přehledy na základě smluvních vztahů s fyzickými a právnickými osobami, dále pak dohod nebo mezinárodních smluv, kterými je ČR vázána
- způsoby a rozsahy povolávání sil a prostředků v závislosti na stupních poplachu
- způsob povolávání a vyrozumívání vedoucích složek IZS, členů krizových štábů, právnických nebo fyzických osob, které jsou zahrnuty do havarijního plánu kraje nebo vnějších havarijních plánů.

*„Stupeň poplachu předurčuje potřebu sil a prostředků pro záchranné a likvidační práce v závislosti na rozsahu a druhu mimořádné události a také na úrovni koordinace složek při společném zásahu“.*⁴⁶

Rozlišujeme následující úrovně jednotlivých poplachů:

- první stupeň poplachu
- druhý stupeň poplachu
- třetí stupeň poplachu
- čtvrtý (zvláštní) stupeň poplachu

⁴⁴ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 79.

⁴⁵ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 79.

⁴⁶ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V., HANUŠKA Z., *Integrovaný záchranný systém*, 2005, s. 80.

2.3.2 Dohody

Uzavírají se v případech, kdy je zřejmé, že základní složky IZS nebudou mít dostatek prostředků, sil nebo si záchranné a likvidační práce vyžádají speciální techniku či vybavení, nebo odbornost., „*Postup při uzavírání dohod o poskytnutí pomoci v rámci integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) na základě § 21 zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., (dále jen „zákon o IZS“) a na základě § 15 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS (dále jen „vyhláška o IZS“).*“⁴⁷

Formy uzavíraných dohod v rámci IZS:

- 1) Dohody o plánované pomoci na vyžádání dle § 21 zákona o IZS – bývají součástí dokumentace IZS a jsou zahrnuty do územně příslušných poplachových plánů. Tyto dohody uzavírají Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství HZS ČR nebo HZS krajů.
- 2) Dohody o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci dle § 15 vyhlášky o IZS- bývají součástí dokumentace IZS a jsou zahrnuty do územně příslušných poplachových plánů. Uzavírá je HZS kraje s právníckými nebo fyzickými osobami.
- 3) Dohody o součinnosti složek IZS – jsou součástí dokumentace IZS a zahrnují se do územně příslušných poplachových plánů. Obsahují závazky jednotlivých smluvních subjektů, jsou zde popsány typové postupy a činnosti složek při společném zásahu.
- 4) Dohody o spolupráci – tyto nejsou součástí dokumentace IZS a obsahují závazky smluvních subjektů. Zabývají se například přípravou na společná taktická a prověřovací cvičení, dále pak v oblasti krizového plánování apod. Tyto dohody upravují všechny ostatní oblasti, které se přímo

⁴⁷ <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

nezabývají záchrannými a likvidačními pracemi, nebo samotnou ochranou obyvatelstva.

2.3.3 Havarijní plány

V těchto dokumentech jsou popsány činnosti a opatření vedoucí ke zmírnění nebo odstranění následků MU nebo havárií. Havarijní plány se zpravidla zpracovávají pro řešení MU, jež vyžadují vyhlášení třetího nebo dokonce čtvrtého - zvláštního stupně poplachu v souladu s poplachovým plánem. Tzv. vnější havarijní plán je zpracováván pro jaderná zařízení či pracoviště IV. kategorie, nebo pro objekty u nichž je nebezpečí vzniku závažné havárie⁴⁸ v souvislosti s chemickými látkami a přípravky.

Typy havarijních plánů:

- 1) Vnitřní havarijní plán—, *„Zpracovávají ho pouze ti provozovatelé objektu a zařízení, u kterých je možnost vzniku závažné havárie, a kteří jsou zařazeni do skupiny B, dle zákona o prevenci závažných havárií a jejichž povinnosti je vypracovat bezpečnostní zprávu“*.⁴⁹
„ Vnitřní havarijní plány jsou nástrojem pro zajištění havarijní připravenosti v areálu provozovatele. Zpracovávají je provozovatelé:
 - a) *jaderných zařízení nebo pracoviště s velmi významným zdrojem ionizujícího záření, dle zákona č. 18/1997 Sb., atomový zákon, ve znění pozdějších předpisů*
 - b) *objekty a zařízení zařazené do skupiny B, dle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií, ve znění pozdějších předpisů“*.⁵⁰

⁴⁸ Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ <https://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-havarijni-planovani-havarijni-planovani.aspx>

⁵⁰ <https://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-ke-stazeni-ff.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

- 2) Vnější havarijní plán – „Zpracovává se pro jaderné zařízení nebo pracoviště IV. kategorie a pro objekty a zařízení, u kterých je možnost vzniku závažné havárie způsobené nebezpečnými chemickými látkami a přípravky“.⁵¹ „Zpracovatelem vnějších havarijních plánů je hasičský záchranný sbor kraje. Vnější havarijní plány se prověřují minimálně jedenkrát za 3 roky cvičením havarijní připravenosti“.⁵²
- 3) Havarijní plán kraje – „zpracovává se pro řešení mimořádných událostí, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu, dle poplachového plánu“.⁵³ Jeho zpracovatelem je HZS kraje.

2.3.4 Dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích a statistické přehledy

„(1) Složky zpracovávají vlastní dokumentaci o záchranných a likvidačních pracích, které prováděly v prvním nebo druhém stupni poplachu vyhlášeném pro místo zásahu.

(2) Velitel zásahu zpracovává zprávu o zásahu v případě vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu pro místo zásahu. Předá ji hasičskému záchrannému sboru kraje do 14 dnů od ukončení zásahu. Pokud je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany, je považována za zprávu o zásahu jím zpracovávaná zpráva o zásahu podle zvláštního právního předpisu.

(3) Hasičský záchranný sbor kraje zpracovává zprávu o zásahu v případě vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu pro určité území, které je postižené mimořádnou událostí, a je-li na tomto území více jak jedno místo zásahu. Předává ji hejtmanovi nebo starostovi obce s rozšířenou působností, pokud záchranné a likvidační práce koordinovali.

(4) Zpráva o zásahu obsahuje údaje o vzniku mimořádné události, prováděných záchranných a likvidačních pracích, použitých silách,

⁵¹ <https://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-havarijni-planovani-havarijni-planovani.aspx>

⁵² <https://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-ke-stazeni-ff.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

⁵³ <https://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-havarijni-planovani-havarijni-planovani.aspx>

prostředcích, postupu složek v místě zásahu, následcích mimořádné události, velikosti škod a uchráněných hodnot, počtu usmrcených a zraněných osob, počtu zachráněných nebo evakuovaných osob, údaje o poskytnuté osobní a věcné pomoci a grafické znázornění místa zásahu.

(5) Hasičský záchranný sbor zpracovává statistiku o mimořádných událostech spojených se společnými záchrannými a likvidačními pracemi složek podle zvláštního právního předpisu tak, aby statistické výstupy byly využitelné pro analýzy mimořádných událostí podle § 25 odst. 2 písm. a) nebo podle zvláštního právního předpisu anebo pro potřeby obnovy území postiženého mimořádnou událostí, popřípadě i jiné analytické potřeby složek nebo právnických a fyzických osob“.⁵⁴

2.3.5 Typové činnosti složek IZS při společném zásahu na místě MU

*„Typové činnosti složek IZS při společném zásahu (dále jen „typová činnost“) jsou zpracovány podle § 18 vyhlášky č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Typovou činnost vydává MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR odbor IZS a výkonu služby. **Typová činnost obsahuje postup složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události**“.⁵⁵* Aktuální počet zpracovaných typových činností je od 1. 1. 2019 celkem 16, kdy tyto jsou blíže uvedeny v podkapitole 5.1.1. této diplomové práce.

2.3.6 Dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičení složek

IZS

Tento typ dokumentace slouží pro přípravu a provedení taktických cvičení jednotek požární ochrany, nebo také i ostatních složek IZS – dokument obsahuje doporučení postupu, přípravy a realizace cvičných akcí. Uvedená dokumentace vychází z pokynu č. 7 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 3. února 2009, kterým se stanoví

⁵⁴ <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

⁵⁵ <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

postup pro přípravu a provedení prověřovacích a taktických cvičení. V čl. 3 odst. 1 písm. b) uvedeného pokynu jsou vymezeny subjekty, které jsou oprávněni v rámci jednotlivých složek IZS nařídít provedení a schvalovat dokumentaci prověřovacího cvičení.

„Doporučený postup pro přípravu a provedení prověřovacích a taktických cvičení jednotek požární ochrany nebo dalších složek integrovaného záchranného systému stanoví:

- 1) postup organizátora prověřovacích a taktických cvičení v přípravné, realizační a vyhodnocovací etapě cvičení,*
- 2) obsah a rozsah dokumentace k prověřovacím a taktickým cvičením a pravidla pro její zpracování,*
- 3) zásady pro archivaci zpracované dokumentace k prověřovacím a taktickým cvičením“.*⁵⁶

⁵⁶ <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>

3. Policie ČR jako součást integrovaného záchranného systému

Jak již bylo uvedeno kapitole 1. 1 této práce, je PČR jednou ze základních složek IZS a jako taková má v případech MU nebo krizových situací plnit úkoly spojené s regulací dopravy, zejména přímo související s přesunem sil a prostředků IZS, dále pak ochranou veřejného pořádku, nebo provádění oprávnění vykázání nepovolaných osob z místa MU, nebo zakázání vstupu na tato místa. Dále se podílí na realizaci evakuačních opatření, zatímco v rámci záchranných a likvidačních prací plní spíše podporu těchto činností, kdy lze zmínit kupříkladu leteckou podporu v krizových situacích (poskytování ucelených informací o aktuálním stavu a vývoji na místě MU - využívány jsou zejména vrtulníky a to jednak jako informační zdroj, nebo kupříkladu k hašení požáru za pomoci hasícího vaku, transportu těžce zraněných osob nebo možné evakuaci osob v případě potřeby, případně jako účinný prostředek při realizaci pátrací akce). V neposlední řadě pak PČR plní na místě aktuální úkoly velitele zásahu IZS.

Primární úkoly PČR v oblasti ochrany života a zdraví, jsou v případě řešení MU na místě přebírány spíše ostatními složkami IZS a to zejména HZS a ZZS. Toto ale není vždy pravidlem. Jako příklad vybočení z těchto standardů lze uvést likvidaci nástražného výbušného systému policejním pyrotechnikem, zásah proti aktivnímu střelci (jde hlavně o prvotní fázi zásahu a co nejrychlejší zneškodnění aktivního střelce, následně se situace mění a primární složkou se stává ZZS) nebo použití policejního vyjednavče. Vzhledem ke skutečnosti, že PČR je jediným ozbrojeným sborem v rámci základních složek IZS, je proto jedním z jeho dalších úkolů i zajišťování bezpečnosti příslušníků ostatních složek IZS podílejících se na společném zásahu. Tato ochrana může být poskytována jednak před jednáním osob na MU nezúčastněných, ale také před jednáním osob přímo zasažených MU.

3. 1 Služby PČR v rámci IZS

V rámci PČR jsou za její připravenost na místě MU a krizových situací odpovědní v souladu se zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů vedoucí pracovníci a funkcionáři PČR. Centrálně je tato oblast legislativně upravena interními akty řízení, a to konkrétně rozkazem policejního prezidenta č. 51 ze dne 21. března 2013 k plnění úkolů v oblasti krizového řízení. Na tento dokument jsou pak dále navázány interní akty řízení nižších výkonných celků v podobě interních aktů jednotlivých krajských ředitelství PČR.

Za účelem dodržení akceschopnosti a připravenosti na tyto mimořádné a krizové stavy jsou funkcionáři s personální pravomocí zřizována odpovědná odborná pracoviště krizového řízení. Tato pracoviště zpracovávají příslušnou dokumentaci a podílí se hlavně metodicky na přípravě policistů v rámci své kompetence. Organizačně bývají tato pracoviště včleněna do struktury High managementu, kdy kupříkladu v rámci krajských správ PČR to jsou kanceláře ředitelů jednotlivých krajských ředitelství. Výhodou tohoto začlenění je zde rychlá zpětná vazba směrem k odpovědnému funkcionáři a to jak v oblasti kontrol připravenosti a akceschopnosti, tak následně i v oblasti přípravy a tvorby závazných interních aktů řízení pro nižší články.

3.1.1 Služba pořádkové policie

Hlavní využitelnost této součásti PČR je právě v oblasti ochrany veřejného pořádku a dopravní služby, kdy samotný rozsah činností této služby je vázán zákony a interními akty řízení. Jedná se o službu, která čítá nejvíce policistů a zabezpečuje výkon na základní úrovni v podobě policejních obvodních a místních oddělení, případně policejních stanic. Policisté zařazení na těchto útvarech se přímo účastní zásahů na místech MU. Jedná se o nejpočetnější službu v rámci celé PČR, proto zde uvedeme její základní organizaci.

Tyto základní útvary jsou v každodenním kontaktu s občany a plní především úkoly na poli ochrany veřejného pořádku, dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a boji s běžnou kriminalitou. Dále mají uloženou obligatorní povinnost přijímat oznámení od občanů a zabezpečit

jejich správnou evidenci spolu s prověřením všech oznámených skutečností. V neposlední řadě také plní úkoly v trestním a přestupkovém řízení. Činnost základních útvarů je vykonávána prostřednictvím dozorčí služby, která navazuje na činnost operačních středisek, přijímá oznámení od občanů a řídí výkon obchůzkové a hlídkové služby. Obchůzková a hlídková služba je ve své podstatě zabezpečením faktického výkonu služby a realizace policejních činností v teritoriálně vymezených úsecích.

3.1.2 Služba dopravní policie

Hlavní náplní této složky PČR je jak již napovídá její název vykonávání dohledu nad provozem, bezpečností a plynulostí silniční dopravy. Samotný faktický výkon služby základních článků služby dopravní policie je pak rozdělen do dalších dvou organizačních článků (skupin) podle jejich hlavní náplně činnosti. Jedná se o skupinu dohledu nad provozem na pozemních komunikacích a dále pak skupinu dopravních nehod. Zatím co skupina dohledu nad provozem na pozemních komunikacích se věnuje převážně kontrole rychlosti a dodržování ostatních pravidel silničního provozu ve vybraných úsecích, skupina dopravních nehod se zabývá primárně dokumentací a objasňováním vzniku dopravních nehod.

3.1.3 Letecká služba

Jedná se o jediný útvar s celostátní působností, který je využitelný pro potřeby IZS. Tato služba zajišťuje provoz vrtulníků a techniky s nimi spojené, jako jsou kupříkladu termovize, drony, zdravotní vybavení, požární vaky apod. Nasazení této letecké techniky je i vzhledem k její ekonomické náročnosti primárně prováděno při akcích, kde hrozí reálné nebezpečí újmy na životech nebo jiných vážných následků, dále pak pátrací akce po nebezpečných pachatelích trestných činů, uprchlých vězňích nebo pohřešovaných osobách. Vrtulníky jsou právě pro tyto případy zásahů v rámci IZS vybaveny speciálním vybavením určeným např. pro transport raněných osob do zdravotnické péče, monitorovacími zařízeními nebo kupříkladu

speciálním zařízením pro zásahové jednotky, nebo útvar rychlého nasazení, případně i hašení požáru za pomoci hasícího vaku umístěného pod vrtulníkem.

3.1.4 Pyrotechnická služba

Hlavním přínosem této služby v rámci IZS je jak již napovídá název této složky její využitelnost v případě nálezu, nebo nahlášení výskytu nástražných výbušných systémů, případně výskytu nevybuchlé munice nebo jiných trhavin či výbušnin. Zde se tato služba etabluje zejména v oblasti nálezu, identifikace, převozu, nebo řízeného zneškodnění přímo na místě nálezu. Součástí této složky je mimo jiné i Odbor speciálních potápěčských činností a výcviku. Jeho úkolem je nejen provádět potápěčské činnosti, ale také metodicky řídit výcvik policejních potápěčů a to i v rámci nižších policejních článků, jako jsou kupříkladu oddělení poříční policie, nebo specialisté v zásahových jednotkách, případně útvaru rychlého nasazení.

3. 2 Úkoly a kompetence PČR v rámci IZS

Činnost PČR jako jedné ze základních složek IZS spočívá, jak již bylo uvedeno výše zejména v zajišťování podpory a bezpečnosti ostatním složkám IZS, aby mohli řádně vykonávat své úkoly v rámci provádění záchranných a likvidačních prací. Činnost PČR však proto není méně důležitá, neboť v rámci IZS se jedná o propracovaný systém vzájemné spolupráce, který na základě konkrétních úkolů specifikovaných v jednotlivých typových činnostech napomáhá k úspěšnému zvládnutí zásahu na místě MU.

Podporu ostatním složkám IZS zajišťuje PČR prostřednictvím realizace svých oprávnění vyplývajících z povahy její činnosti a výkonem všech nezbytných zákonem určených kompetencí. Výjimku pak tvoří pouze MU, kde má PČR prioritní postavení a to vzhledem k výkonu svých speciálních činností (likvidace nástražného výbušného systému, policejní vyjednávač při pokusu sebevraždy nebo přepadení s rukojmími, kynologická činnost, pátrání po osobách, aktivní střelec apod.).

Úkoly, které má PČR vykonávat v rámci IZS ve své podstatě vycházejí z úkolů, které PČR plní v rámci běžného výkonu služby a legislativní úpravu

získaly v podobě interního aktu řízení.⁵⁷ Na místě společného zásahu složek IZS pak kromě vlastních úkolů, které vyplývají z povahy její činnosti a aktuální situace na místě MU, PČR plní také úkoly uložené velitelem zásahu. Konkrétní popis činností, způsobu koordinace a určení velitelských kompetencí v rámci společného zásahu složek IZS jsou uvedeny v jednotlivých typových činnostech. V letošním roce došlo k aktualizaci počtu typových činností, kdy se jejich počet zvýšil na celkových 16. Pokud je velitelem zásahu na místě MU policista, provádí řízení a usměrňování činnosti i ostatních složek IZS.

Policista je typovými činnostmi předurčen jako velitel zásahu v následujících případech:

- STČ 02/IZS Demonstrování úmyslu sebevraždy
- STČ03/IZS Hrozba použití NVS nebo nález NVS, podezřelého předmětu, munice, výbušnin a výbušných předmětů
- STČ 06/IZS Opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních a techno párty
- STČ 07/IZS Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu
- STČ 14/IZS Amok-útok aktivního střelce

⁵⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 27/2008 ze dne 31. ledna 2008, kterým se upravují úkoly Policie České republiky při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami integrovaného záchranného systému.

4. Mimořádné události a příprava složek integrovaného záchranného systému ČR na jejich řešení

4. 1. Mimořádné události

Zákon o integrovaném záchranném systému uvádí definici, mimořádné události takto: „*škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“⁵⁸

Z uvedeného tedy vyplývá, že aby se jednalo o mimořádnou událost ve smyslu zákona o IZS musí být obligatorně naplněny tyto znaky události:

- 1) musí být ohrožen život nebo zdraví minimálně jedné osoby,
- 2) nebo musí být ohrožen majetek,
- 3) nebo musí být ohroženo životní prostředí,
- 4) událost uvedená pod některým z bodů 1 až 3 musí současně vyžadovat provedení záchranných a likvidačních prací.

Jedním ze základních způsobů rozlišení mimořádných událostí je jejich členění na hromadné a individuální, kdy primární premisou tohoto rozlišování je okruh, respektive počet osob touto událostí zasažených. Zda se jedná o jednotlivce, malé skupinky nebo větší části obyvatelstva.

Další známé způsoby diferenciací MU:

Rozdělení MU podle příčiny původu:⁵⁹

- 1) přírodní – např. povodně, záplavy, zemětřesení, větrné smrště
- 2) antropogenní - způsobené člověkem – např. dopravní nehody, teroristické činy, průmyslové havárie.

⁵⁸ § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

⁵⁹ BAŠTECKÁ, B., *Terénní krizová práce*, 2005, s. 14 - 15.

Rozdělení MU podle počtu zasažených osob:⁶⁰

- 1) hromadné neštěstí omezené – MU zasáhla maximálně 10 osob, minimálně jedna z nich má kritický stav – situaci lze zvládnout místními prostředky
- 2) hromadné neštěstí rozsáhlé – MU zasáhla 10 až 50 osob – situaci lze zvládnout regionálními prostředky
- 3) katastrofa – více než 50 osob zasažených MU – situace vyžaduje vysoké nasazení sil a prostředků (krajská až státní úroveň).

Každou mimořádnou událost lze také rozdělit z pohledu výkonu jednotlivých činností v rámci chronologické posloupnosti, respektive podle časové osy vykonávaných činností.

- 1) Záchrana osob, zdraví a majetku
- 2) Výkon záchranných prací – zabránění následným škodám
- 3) Výkon likvidačních prací – odstraňování způsobených škod
- 4) Výkon obnovovacích prací – uvádění v předešlý stav
- 5) Preventivní činnosti.⁶¹

4. 2 Taktická a prověřovací cvičení jako součást společné přípravy základních složek IZS na MU

Oblast přípravy složek IZS na mimořádné události je celkově velice rozsáhlá. Každá z jednotlivých základních složek IZS vykonává v rámci své vlastní složky tuto přípravu o různé intenzitě a četnosti, dle jejích potřeb a možností. Celkově můžeme oblast přípravy a výcviku jednotlivých složek rozdělit do následujících tří hlavních úrovní:

⁶⁰ ŠTĚTINA, Jiří a kol., *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*, 2014, s. 43 – 45.

⁶¹ BYDŽOVSKÝ, J., *Akutní stavy v kontextu.*, 2008, s. 228.

- 1) Teoretická příprava – získání znalostí a vědomostí
- 2) Praktická příprava – osvojení si praktických zkušeností a dovedností
- 3) Vlastní zásahová činnost – získávání zkušeností a dovedností v rámci reálného zásahu na místě MU.

Pro potřeby této práce se však dále vzhledem k rozsahu oblasti odborných příprav a výcviků v rámci jednotlivých složek budu nadále věnovat pouze společné části přípravy základních složek IZS, kterými jsou společná taktická a prověřovací cvičení. Je nezbytné si však uvědomit, že tato společná cvičení jsou ve své podstatě formou ověření vlastní odborné přípravy jednotlivých složek, a dále pak nácvikem koordinace a kooperace těchto složek na místě zásahu MU.

4.2.1 Taktická a prověřovací cvičení

Vykonávání prověřovacích a taktických cvičení je legislativně zakotveno v hlavě III zákona o IZS.⁶² V tomto zákoně jsou uvedeny nejen důvody a účel vykonávání prověřovacího a taktického cvičení, ale také oprávněné osoby kompetentní k jejich nařízení.

*„Prověřovací cvičení se provádí za účelem ověření přípravy složek integrovaného záchranného systému k provádění záchranných a likvidačních prací. Součástí cvičení může být i vyhlášení cvičného poplachu pro složky integrovaného záchranného systému“.*⁶³

*„Taktické cvičení se provádí za účelem přípravy složek integrovaného záchranného systému a orgánů podílejících se na provedení a koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádné události. Konání taktického cvičení se předem projedná se zúčastněnými složkami a orgány.“*⁶⁴

⁶² § 17 zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

⁶³ § 17 odst. 1) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

⁶⁴ § 17 odst. 2) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

*„Prověřovací cvičení nebo taktické cvičení je oprávněn nařídit ministr vnitra, generální ředitel hasičského záchranného sboru, hejtman, ředitel hasičského záchranného sboru kraje nebo přednosta okresního úřadu“.*⁶⁵

Při samotném nácviku, nebo přípravě na mimořádnou událost se shodně jako při skutečném zásahu či provádění záchranných a likvidačních prací využívá „prioritní“ krizová komunikace. *„krizovou komunikací se pro účely tohoto zákona rozumí přenos informací mezi státními orgány, územními samosprávnými orgány a mezi složkami integrovaného záchranného systému za využití prostředku hlasového a datového přenosu informací veřejné telekomunikační sítě i vybrané části neveřejných telekomunikačních sítí“.*⁶⁶

Vzhledem k tomu, že zákon o IZS jasně vymezuje kompetentní osoby, které mohou nařídit prověřovací a taktické cvičení, je v této oblasti ústředním legislativním dokumentem také pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky č. 7. Ze dne 3. února 2009, kterým se stanoví postup pro přípravu a provádění prověřovacích a taktických cvičení, neboť v rámci celého IZS plní Hasičský záchranný sbor České republiky úlohu hlavního gestora.

Ostatní složky IZS následně při tvorbě svých vlastních interních aktů řízení upravujících jejich postup v rámci samotného zásahu IZS na místě MU nebo jeho přípravy vycházejí právě z tohoto dokumentu a dalších zákonných norem jako je např. zákon o IZS, zákon o PČR, zákon o ZZS nebo zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů. V rámci odborné přípravy složek IZS jsou ze strany HZS krajů organizována prověřovací nebo taktická cvičení, která musí být v souladu s ročním plánem pravidelné odborné přípravy. Tato taktická cvičení se v závislosti na rozsahu cvičení a úrovni koordinace složek IZS rozdělují následovně:

⁶⁵ § 17 odst. 3) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

⁶⁶ § 18 odst. 1) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

4.2.1.1 Členění taktických cvičení IZS:⁶⁷

- 1) taktickou úroveň – cvičení jsou organizována zpravidla na úrovni velitele zásahu, velitelů jednotek PO nebo vedoucích dalších složek IZS, do cvičení jsou zapojeny JPO, další složky IZS a ostatní subjekty podle zpracované dokumentace cvičení, do cvičení může být zapojen štáb velitele zásahu,
- 2) operační úroveň – cvičení jsou organizována zpravidla na krajské úrovni, do cvičení jsou zapojeny JPO, další složky IZS, ostatní subjekty, operační a informační střediska IZS a operační střediska složek IZS podle zpracované dokumentace cvičení,
- 3) strategickou úroveň – cvičení jsou organizována zpravidla na úrovni obce s rozšířenou působností, kraje, republiky, popřípadě mezinárodní, do cvičení jsou zapojeny JPO, další složky IZS, ostatní subjekty, operační a informační střediska IZS, operační střediska složek IZS, štáby HZS krajů, štáb MV-generálního ředitelství HZS ČR, krizové štáby určených obcí a krizové štáby krajů podle zpracované dokumentace cvičení.

V rámci nácviku a příprav na MU, jsou složkami IZS uskutečňována společná cvičení, která napodobují skutečné situace, a jsou charakteristická nutností společného nasazení složek IZS, a to zpravidla s velkým počtem zasažených osob či velkou škodou. V některých případech jsou součástí taktických cvičení IZS i veřejné ukázky, které se vykonávají v rámci nejrůznějších preventivních, společenských nebo propagačních akcí.⁶⁸

4.2.2 Další orgány a jejich činnost v přípravě složek IZS na MU

Další kapitolou v rámci komplexní přípravy složek IZS na MU je činnost státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků, ministerstev, které při přípravě na mimořádné události nebo při provádění záchranných

⁶⁷ Čl. 2 odst. 4) pokynu č. 7 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 3. února 2009, kterým se stanoví postup pro přípravu a provádění prověřovacích a taktických cvičení.

⁶⁸ § 26 odst. 2 písm. o) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

a likvidačních prací a ochraně obyvatelstva jsou povinné dle zákona⁶⁹ v rámci oboru své působnosti:

- 1) Evidovat přehled možných rizik a vyhotovovat analýzy ohrožení
- 2) Působit preventivně a činit kroky k zabránění vzniku MU
- 3) Rozhodovat o činnostech k provádění záchranných a likvidačních prací a také k případnému zmírnění jejich následků
- 4) Neodkladně organizovat opravy nezbytných veřejných zařízení sloužících k ochraně obyvatelstva.

4.3 Koordinace složek IZS a řešení úkolů souvisejících s mimořádnou událostí

Obtížnost společných zásahů základních a potažmo i ostatních složek IZS je bezesporu určována nejen typem, ale také i rozsahem samotné mimořádné události. „*Koordinací složek integrovaného záchranného systému (dále jen „složka“) při společném zásahu se rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací včetně řízení jejich součinnosti*“.⁷⁰ V rámci společného zásahu IZS je správná koordinace nezbytná, neboť na společných zásazích se podílejí různé, jinak samostatně řízené složky a pokud by jejich společná činnost nebyla v rámci MU a přípravě na ni centrálně koordinována, mohlo by nastat neúčelné vynakládání sil a prostředků, případně by mohlo dojít k samotnému zmaření smyslu poslání celého IZS. Z tohoto důvodu je důležité jasně vymezit hierarchickou strukturu, nebo chceme-li organizační řád a jednotlivé kompetence spolu s činnostmi té které konkrétní složky IZS v rámci jejich součinnosti při provádění záchranných a likvidačních prací. Legislativně jsou zásady koordinace IZS a jeho úrovně upraveny vyhláškou Ministerstva vnitra.⁷¹ „*Záchranná, vojenská, bezpečnostní a další organizace mají také organizační řízení, současně ale musí stanovit mimořádné oprávnění k řízení při výkonu činností mimo vlastní organizaci. Takové řízení se nazývá*

⁶⁹ § 6 zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

⁷⁰ §1 odst. 1) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

⁷¹ Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

operační a mimořádné pravomoci získané při operačním řízení jsou často zakotveny v právních předpisech, protože jejich využívání je tak oprávněné i vůči fyzickým a právnickým osobám mimo organizace. Prakticky každé použití IZS se děje v rámci operačního řízení a v právních předpisech jsou zakotvena oprávnění operačních středisek IZS, oprávnění velitele zásahu, starosty obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“), hejtmana kraje a Ministerstva vnitra při koordinaci záchranných a likvidačních prací.“⁷²

Základem každé spolupráce je komunikace s prostředím, a to jak s externím (navenek - příjem oznámení, získávání informací o stavu na místě MU apod.), tak i interním, tedy uvnitř každé složky, ale i mezi složkami navzájem (předávání zjištěných informací a oznámení, přijímání pokynů a úkolů v rámci kooperace a subordinace).

Všechny základní složky IZS mají svá operační střediska, která řídí a koordinují jejich činnost, přitom jsou všechna způsobilá přijímat tísňová volání (HZS – 150, ZZS – 155, PČR – 158). Za účelem sjednocení a usnadnění komunikace v rámci IZS jsou využívána operační a informační střediska IZS (dále jen „OPIS IZS). Funkci těchto OPIS IZS fyzicky vykonávají operační a informační střediska hasičských záchranných sborů na krajské úrovni, která jsou dislokována v rámci všech krajských měst v České republice. Za účelem mezinárodního čísla tísňového volání 112, jsou v rámci krajských měst zřízena tzv. technická centra tísňového volání, která jsou ve své podstatě jakýmsi automatickým předáváním tísňového volání všem základním složkám IZS.

„Za místo zásahu se považuje prostor, kde se mimořádná událost projevuje svými účinky nebo kde se projevy mimořádné události předpokládají“.⁷³

Z praktického hlediska fungování složek IZS na místě zásahu je rozhodujícím

⁷² SKALSKÁ, K., HANUŠKA Z., DUBSKÝ M., *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*, 2010, s. 15.

⁷³ SKALSKÁ, K., HANUŠKA Z., DUBSKÝ M., *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*, 2010, s. 16.

článkem velitel zásahu s právem přednostního velení⁷⁴, který řídí činnost přímo na místě a odpovídá za záchranné a likvidační práce.,*Velitelé nebo vedoucí dalších složek IZS působících na místě zásahu mají nedotčenou velitelskou pravomoc (resp. pravomoc nadřízeného) vůči členům své složky. To, že jsou koordinováni, znamená, že přijímají úkoly, definují potřeby součinnosti pro jejich splnění a obousměrně si vyměňují další informace s velitelem zásahu. Pokud je zřízen štáb velitele zásahu, jsou do něj začleněni.*⁷⁵

Vlastní koordinace společných činností složek IZS při provádění záchranných a likvidačních prací je selektována do následujících úrovní:

4.3.1 Úrovně řízení složek IZS

- 1) Úroveň taktická – řízení na místě zásahu MU, toto řízení probíhá prostřednictvím velitele zásahu na místě zásahu IZS
- 2) Úroveň operační – řízení na úrovni operačního a informačního střediska IZS kraje a také na úrovních operačních středisek základních složek IZS (výměna informací mezi jednotlivými složkami IZS)
- 3) Úroveň strategická – řízení na úrovni správních úřadů, hejtmána kraje, nebo Ministerstva vnitra

Velitel zásahu, náčelník štábu a také jeho členové, je-li na místě MU zřízen, jsou označeni reflexní vestou, nebo rukávovou páskou. Kompletní výčet velitelských kompetencí velitele zásahu na místě MU je uveden v příslušné vyhlášce Ministerstva vnitra.⁷⁶ Stejně tak je podrobně popsána i součinnost složek, respektive vedoucích jednotlivých složek IZS na místě MU.⁷⁷

Jako podstatné vnímám možnost nejasností velitelských kompetencí přímo na místě zásahu, neboť stávajícím systémem koordinace IZS v rámci

⁷⁴ § 13 vyhlášky č. 22/1996 Sb., kterou se upravují podrobnosti o úkolech jednotek požární ochrany, stanoví se činnost osob zúčastněných na jejich plnění a zásady velení při zásahu.

⁷⁵ SKALSKÁ, K., HANUŠKA Z., DUBSKÝ M., *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*, 2010, s. 18.

⁷⁶ §3 odst. 3) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

⁷⁷ §4 odst. 1) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

společného zásahu nejsou dotčeny na místě MU velitelské kompetence v rámci jednotlivých složek. Z tohoto důvodu jsou vedoucím těchto jednotlivých složek uloženy následující povinnosti (z důvodu obsáhlosti uvedu pouze nejpodstatnější):⁷⁸

Bezprostředně po příjezdu na místo ohlásit veliteli zásahu:

- a) svou přítomnost, množství sil a prostředků dané složky IZS, dále
- b) podřídit se příkazům velitele zásahu, velitele úseku, velitele sektoru
- c) podávat informace o plnění úkolů a o situaci na místě svého nasazení
- d) v případě bezprostředního ohrožení života, sil měnit rozhodnutí nadřízených
- e) oznamovat nadřízenému bezprostřední ohrožení zdraví a života, sil složek a činit opatření k ochraně jejich životů a zdraví
- f) předávat veliteli potřebné podklady pro zpracování zprávy o zásahu.

⁷⁸ §4 odst. 2) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

5. Typové činnosti a jejich využití Policií ČR v praxi

Vzhledem ke skutečnosti, že úspěšná realizace záchranných a likvidačních prací při MU je nezbytně vázána na logickou posloupnost činností jednotlivých složek IZS, byla pro některé případy MU, které se nejčastěji vyskytují nebo svým charakterem a závažností jsou společností vnímána jako vysoce rizikové, vypracována pravidla a postupy řešení takovýchto situací. Tyto postupy nazýváme typovými činnostmi.

Takto propracovaná koordinace a kooperace složek IZS na místě MU je nezbytností z toho důvodu, že každá ze zúčastněných složek IZS na místě zásahu provádí činnosti vyplývající pouze z její působnosti. *„Hasičský záchranný sbor ČR je hlavním koordinátorem a páteří integrovaného záchranného systému. V praxi to mj. znamená, že pokud zasahuje více složek IZS, na místě většinou velí příslušník Hasičského záchranného sboru ČR, který řídí součinnost složek a koordinuje záchranné a likvidační práce“.*⁷⁹

Jako hlavní koordinátor IZS, tedy HZS ČR vede a zpracovává hlavní dokumentaci IZS, která je specifikována v podkapitole 2.3 této diplomové práce, včetně většiny typových plánů a s ostatními složkami IZS uzavírá dohody o spolupráci. Vedle zákona o IZS je dalším významným a pro PČR závazným dokumentem interní akt řízení, kterým se upravují úkoly PČR při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami IZS v podobě závazného pokynu policejního prezidenta č. 27 ze dne 31. ledna 2008. V souladu s tímto dokumentem je rozuměno *„typovou činností základní, předem zpracovaný podklad pro postup složek integrovaného záchranného systému při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací na místě společného zásahu, tj. na taktické úrovni koordinace prováděných činností se stručným popisem vazeb na operační úroveň řízení“.*⁸⁰

Obecně je vymezena typová činnost složek IZS takto: *„doporučující metodická norma o postupu složek IZS při záchranných a likvidačních pracích*

⁷⁹ <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>

⁸⁰ Závazný pokynu policejního prezidenta č. 27 ze dne 31. ledna 2008, kterým se upravují úkoly Policie České republiky při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami integrovaného záchranného systému.

s ohledem na druh a charakter mimořádné události, na kterou navazují závazné interní akty předpisy jednotlivých složek IZS“.⁸¹ Systém vypracovaných typových činností nám dává možnost řešení kompetenčního problému již ve fázi přípravy, následným odzkoušením a poté i schválením postupu řešení konkrétních MU představiteli jednotlivých složek IZS.

V rámci vypracovávání postupů uvedených v jednotlivých typových činnostech jsou tyto postupy gestorovány podle druhu specifické činnosti adekvátní složkou IZS, přestože je komplexně zajišťuje HZS ČR.

Pro vyšší názornost je na obr. č. 1 vyobrazena záhlavní tabulka typových činností v gesci PČR, a pro porovnání rozdílnosti je na obr. č. 2 vyobrazena záhlavní tabulka typových činností, která je v gesci Ministerstva zdravotnictví. U typových činností, kde je k velení zásahu IZS na místě MU předurčen příslušník PČR, je gestorem policejní prezidium České republiky, jakožto zástupce PČR – jedná se o typové činnosti, které jsem uvedl v kapitole 3. pod bodem 3. 2 této diplomové práce.

Obrázek 1: Záhlavní tabulka typové činnosti demonstrace sebevraždy

	Katalogový soubor typové činnosti STČ – 02/IZS	Společný list složek integrovaného záchranného systému
	Typová činnost složek IZS při společném zásahu Demonstrování úmyslu sebevraždy	Gestor typové činnosti Policejní prezidium České republiky
Číslo jednací: č.j. PPR-98-3/SKR-2007		

Zdroj:⁸²

Obrázek 2: Záhlavní tabulka typové činnosti k MU s velkým počtem raněných

	Katalogový soubor typové činnosti STČ – 09/IZS Typová činnost složek IZS	Společný list složek IZS
	při společném zásahu u mimořádné události s velkým počtem raněných a obětí	Gestor typové činnosti Ministerstvo zdravotnictví
Číslo jednací MZDR-37525/2007		

Zdroj:⁸³

⁸¹ LUKÁŠ, L. *Informační podpora integrovaného záchranného systému.*, 2011, s. 8.

⁸² katalog typových činností IZS, STČ - 02/IZS

Součástí každé typové činnosti je záznam o vyhodnocení zásahu na místě MU. Jedná se vlastně o kontrolní seznam postupu velitele zásahu, který obsahuje předpokládané pořadí a seznam úkolů. Tento formulář má zpravidla předpřipravená pole s textem činností odpovídajících konkrétní MU. Tato pole Velitel zásahu vyplní podle stavu na místě MU. Na obrázku 3 je ukázka prvního listu postupu velitele zásahu typové činnosti č. 2.

Obrázek 3: Kontrolní list velitele zásahu u demonstrování úmyslu sebevraždy

 Číslo jednací: č.j. PPR-98-3/SKR-2007	Katalogový soubor typové činnosti STČ – 02/IZS	List velitele zásahu složek integrovaného záchranného systému
	Typová činnost složek IZS při společném zásahu Demonstrování úmyslu sebevraždy	Zpracovatel listu Policejní prezidium České republiky

Postup velitele zásahu (kontrolní list)

Velitel (vedoucí) té složky IZS, která se dostaví na místo zásahu jako první, **odpovídá za provedení prvotních nezbytných úkonů na místě události**. Po příjezdu dalších složek IZS na místo zásahu se při ustanovení velitele zásahu postupuje ve smyslu článku 3, společného listu.

Není-li velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany (dále jen „jednotka PO“), předá veliteli zásahu označení „velitel zásahu“.

1. Vyhodnotí oznámení a následně
 - a) při jízdě na místo události požaduje od příslušného operačního střediska dostupné údaje a jsou-li známé i případné změny ve vývoji situace,
 - b) při příjezdu na místo události svolá přítomné velitele (vedoucí) složek IZS, vyžádá si informace o dosavadním průběhu zásahu a stanoví taktiku dalšího postupu,
 - c) v případě potřeby upřesní vyhlášený stupeň poplachu IZS,
 - d) v případě, že osoba hrozí tzv. rozšířenou sebevraždou omezí činnosti složek IZS při společném zásahu na
 - monitorování chování osoby demonstrující úmysl spáchat rozšířenou sebevraždou,
 - určení a označení nebezpečné a vnější zóny (uzavření místa zásahu do příjezdu Policie ČR),
 - evakuaci ohrožených osob z nebezpečné zóny za pomoci na místě přítomných sil a prostředků,
 - určení nástupního prostoru pro nasazené síly a prostředky,
 - e) vyžádá si vyjednače Policie ČR. Současně si vyžádá potvrzení jeho dostupnosti včetně předpokládané doby příjezdu,
 - f) zřídí společnou dokumentační skupinu.

zahájeno splněno

2. Stanoví prostor, ze kterého budou evakuovány osoby, kterým hrozí případná újma na životě nebo zdraví (nebezpečnou zónu) a prostor, ze kterého budou vykázány nepovolané osoby (vnější zóna), včetně způsobu provedení a zajištění uzávěry.

zahájeno splněno

3. Po konzultaci s vedoucími zúčastněných složek IZS rozhodne o provedení
 - a) technického zabezpečení zásahu (např. spojení, osvětlení, zřízení přístupových cest, atd.),
 - b) přípravy na záchranné a likvidační práce (např. instalace záchranné matrace v dopadové ploše, připravenost výškové techniky, spuštění člunu na vodu nebo připravení vhodných hasiv apod.),

zahájeno splněno

Zdroj:⁸⁴

⁸³ katalog typových činností IZS, STČ – 09/IZS

⁸⁴ katalog typových činností IZS, STČ - 02/IZS

5. 1. Katalog typových činností, charakteristika a velitelská pravomoc

Samotnou definici pojmu katalogu typových činností dobře vystihuje interní akt řízení⁸⁵ PČR, který ji uvádí následovně:

„katalogem typových činností je souborná dokumentace, která vymezuje věcné náplně, cíle a závaznost postupů uvedených v typových činnostech, a jejíž součástí jsou soubory jednotlivých typových činností složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu“.

Současný katalog typových činností složek IZS:

- 1) v rámci své dokumentace obsahuje aktuálně 16 druhů typových činností (leden 2019)
- 2) souborně sjednocuje v rámci jednotlivých typových činností postupy jednotlivých složek IZS v závislosti na charakteru nebo druhu mimořádné události
- 3) využívá se v rámci plánování taktických a prověřovacích cvičení

5.1.1 Přehled jednotlivých typových činností

- STČ 01/IZS Špinavá bomba
- STČ 02/IZS Demonstrování úmyslu sebevraždy
- STČ 03/IZS Hrozba použití NVS nebo nález NVS, podezřelého předmětu, munice, výbušnin a výbušných předmětů
- STČ 04/IZS Zásah složek IZS u mimořádné události Letecká nehoda
- STČ 05/IZS Nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů
- STČ 06/IZS Opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních a technopárty
- STČ 07/IZS Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu

⁸⁵ čl. 1 písm. b) závazného pokynu policejního prezidenta č. 27/2008 ze dne 31. ledna 2008, kterým se upravují úkoly Policie České republiky při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami integrovaného záchranného systému.

- STČ 08/IZS *Dopravní nehoda*
- STČ 09/IZS *Zásah složek IZS u mimořádné události s velkým počtem zraněných osob*
- STČ 10/IZS *Při nebezpečné poruše plynulosti provozu na dálnici*
- STČ 11/IZS *Chřipka ptáků*
- STČ 12/IZS *Při poskytování psychosociální pomoci*
- STČ 13/IZS *Reakce na chemický útok v metru*
- STČ 14/IZS *Amok-útok aktivního střelce*
- STČ 15/IZS *Mimořádnosti v provozu železniční osobní dopravy*
- STČ 16A/IZS *Mimořádná událost s podezřením na výskyt vysoce nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení nebo v ostatních prostorech“.*

5.1.2 Velitelská pravomoc v rámci společného zásahu IZS na místě MU

Bezesporu jedním z podstatných článků každého systému a IZS v tomto případě nevyjímaje, je jeho řízení. Úkolem správného řízení je zajištění dosažení vytýčeného cíle nebo splnění zadaného úkolu. V podobě IZS se řídicí nebo velitelskou kompetencí zjednodušeně rozumí právo přímé koordinace všech zúčastněných složek IZS na místě zásahu při provádění záchranných a likvidačních nebo obnovovacích pracích na místě MU. Přesná specifikace velitele zásahu a jeho kompetencí je legislativně upravena v hlavě IV zákona o IZS⁸⁶.

5.1.2.1 Určování velitelské pravomoci podle zákona o IZS

„Koordinování záchranných a likvidačních prací v místě nasazení složek integrovaného záchranného systému a v prostoru předpokládaných účinků mimořádné události (dále jen "místo zásahu") a řízení součinnosti těchto složek provádí velitel zásahu, který vyhlásí podle závažnosti mimořádné události odpovídající stupeň poplachu podle příslušného poplachového plánu integrovaného záchranného systému. Pokud zvláštní právní předpis nestanoví

⁸⁶ § 19 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

jinak, je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru s právem přednostního velení“.⁸⁷

Pokud nedojde k ustanovení velitele zásahu tak jak je uvedeno v předchozím odstavci „řídí součinnost těchto složek velitel nebo vedoucí zasahujících sil a prostředků složky integrovaného záchranného systému, která v místě zásahu provádí převažující činnost“.⁸⁸

5.1.2.2 Oprávnění velitele zásahu na místě MU

- 1) zamezit nebo omezit vstup osob, vykázaní osob z místa;
- 2) nařídit evakuaci, stanovit dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí a u osob, které se nepodřídí požadovat prokázání její totožnosti;
- 3) nařídit odstranění staveb, terénních úprav pro účely zmírnění nebo odvrácení rizik v souvislosti s MU;
- 4) požadovat od fyzických a právnických osob pomoc osobní i věcnou;
- 5) zřídit štáb velitele zásahu a určit náčelníka a členy tohoto štábu;
- 6) rozdělit místo zásahu na sektory, úseky a stavit jejich velitele;
- 7) ukládat úkoly velitelům podle bodu 6 a rozhodovat o přidělování sil a prostředků do podřízenosti velitelů sektorů a úseků.

5. 2 Využití typových činností v odborné přípravě policistů

Pokud se budeme zabývat otázkou využití jednotlivých typových činností v oblasti odborné přípravy a výcviku policistů, kteří se přímo účastní zásahů na místě mimořádných událostí v rámci působení PČR jako jedné ze základních složek IZS, zjistíme, že vyjma případů, kdy jsou prováděna společná taktická a prověřovací cvičení zásahu IZS, nedochází v rámci běžné činnosti PČR, a ani v oblasti její odborné přípravy, k využívání zpracovaných

⁸⁷ § 19 odst. 1) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

⁸⁸ § 19 odst. 2) zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

typových činností, které jsou seskupeny v rámci katalogu typových činností. Všichni policisté, kteří absolvují základní odbornou přípravu, jsou sice s touto problematikou a všemi aktuálními typovými činnostmi prokazatelně teoreticky seznámeni, ale tím vzdělávací aktivita PČR v této oblasti bohužel končí. Tato situace je do jisté míry způsobena i skutečností, že PČR se v rámci popsaných typových činností a ani v rámci běžného výkonu služby, což vychází z náplně její hlavní činnosti, neúčastní přímé realizace záchranných a likvidačních prací.

Oblast policejního vzdělávání a to jak na úrovni základní odborné přípravy (základní rekvalifikační kurz), tak ale ani na úrovni následného vzdělávání, které po PČR zajišťují Školní policejní střediska jednotlivých krajských ředitelství, neobsahuje komplexní školení, kurz nebo přípravu, která by svým rozsahem a náplní odpovídala konkrétním typovým činnostem, tak jak jsou uvedeny v katalogu typových činností.

U policistů jsou stávajícím systémem výcviku a odborné přípravy rozvíjeny jednotlivé kompetence postupně tak, aby je policisté byli schopni plně využívat v rámci jejich běžného výkonu služby (znalostní základna zákonných norem a oprávnění, které PČR využívá). Je zde však absence výcviku založeného na komplexní znalostní a praktické odbornosti, která by byla zpracována s přímou návazností na konkrétní úkoly vymezené jednotlivými typovými činnostmi IZS.

Policisté si tedy prakticky mohou vyzkoušet spolupráci a její efektivitu jen v rámci společných cvičení IZS vyhlášeného HZS ČR kraje, nebo při skutečném zásahu na místě mimořádné události, protože PČR jako složka IZS samostatně nácvik dle zpracovaných typových činností IZS nevykonává.

5.3 Aplikace typových činností v praxi

Pro potřeby této práce a vzhledem k rozsahu daného tématu se budu v této části zabývat základní aplikací postupu při výskytu MU v souladu s příslušnou typovou činností vedené pod číslem 2 v katalogu typových činností IZS –

Demonstrování úmyslu sebevraždy. Zvolená typová činnost byla vybrána z důvodu předurčení příslušníka PČR jako velitele zásahu na místě této MU.

Po přijetí oznámení složkami IZS dojde prioritně k určení druhu a charakteru MU. Zde se musí primárně určit, zda jde o pokus sebevraždy, kde nehrozí ohrožení životů a zdraví dalších osob (tzv. suicidium), nebo zda má osoba v úmyslu spáchat tzv. rozšířenou sebevraždu (plánovaně - třeba explozí nebo skokem z výšky ohrozit životy a zdraví nezúčastněných osob). Dojde tedy k vyhodnocení možných rizik a již v této fázi se budou mobilizovat potřebné síly a prostředky ke společnému zásahu IZS podle dané situace. Velitel zásahu nebo vedoucí pracovník první ze složek IZS, která se na místo dostaví, provede přímo na místě posouzení stavu a tuto informaci předá na místně příslušné operační středisko IZS, které následně vyhlásí příslušný stupeň poplachu poplachového plánu IZS.

V těchto případech je zapotřebí zvážit i příjezd na místo události s výstražným světelným a zvukovým znamením, aby tato skutečnost neevokovala v osobě záměr sebevraždy dokonat. Do příjezdu PČR řídí případnou součinnost ostatních složek IZS velitel jednotek požární ochrany, nebo vedoucí lékař zdravotnické záchranné služby. Velitelem tohoto zásahu je typově předurčen policista ČR (zpravidla vedoucí pracovník PČR – dosahový pracovník místně příslušného územního odboru nebo městských ředitelství), který bude průběžně vyhodnocovat, koordinovat síly a prostředky na místě MU a také předávat získané informace na OPIS IZS.

Nezbytností je také vytýčení bezpečného prostoru (toto opatření má mimo bezpečnostního také psychologický rozměr – nejsou na místě zbyteční diváci), navázání kontaktu a vyjednávání s osobou, která demonstruje úmysl sebevraždy je úkolem speciálně vyškoleného pracovníka (ve většině případů se jedná o psychologa psychologického pracoviště krajských správ PČR). S tímto psychologickým pracovníkem je nutné konzultovat všechny skutečnosti týkající se samotného zákroku směřovanému proti osobě sebevraha. Dále platí obecné pravidlo, že pokud se kdykoli v průběhu vyjednávání naskytne možnost bez zbytečného rizika pro záchranáře zabránit osobě v pokračování její činnosti, nebo dokonání sebevraždy, je nezbytné

zasáhnout rozhodně a rychle. Jednání případného omezení osoby na osobní svobodě je zde směrem od jakékoliv složky IZS plně legální. PČR republiky by v těchto případech jednala na základě oprávnění vyplývajících ze zákona o PČR⁸⁹, zatím co ostatní složky IZS by tak mohly učinit na základě právního institutu krajní nouze.⁹⁰ Ukončením společného zásahu je situace kdy:

- 1) osoba upustí od svého plánu spáchat sebevraždu
- 2) dojde k jejímu zranění a je předána do péče ZZS
- 3) dojde k usmrcení osoby – po provedení ohledání místa činu
- 4) došlo k ukončení záchranných a likvidačních prací v případě
 - a. dokonání sebevraždy nebo
 - b. vzniku újmy na životě, zdraví nebo majetku nezúčastněných osob a
 - c. je provedeno ohledání místa činu.

O samotném ukončení společného zásahu vždy rozhoduje velitel zásahu. V rámci tohoto výše popsaného příkladu jsem provedl pouze nástin situace v hrubých obrysech, neboť nejen toto konkrétní téma, ale i ostatní témata typových činností jsou natolik obsáhlá, že by jejich detailní rozpracování vydalo na samostatnou diplomovou práci. V rámci samotné aplikace jednotlivých typových činností obecně a to jak v rámci reálných zásahů, tak ale i při provádění taktických a prověřovacích cvičení, jde také o to, aby se zodpovědné osoby naučili plně a v souvislostech přemýšlet o možných rizicích a nebezpečích spojených s řešením MU a za pomoci těchto postupů přispěli k dosažení co možná nejvyšší efektivity koordinace a kooperace všech složek IZS a tím i k vyšší míře bezpečnosti nás všech.

⁸⁹ §26 odst. 1 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁰ § 28 odst. 1) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

PRAKTICKÁ ČÁST

6. Výzkumné šetření

6. 1 Předmět výzkumu

Předmětem výzkumu této diplomové práce je formou dotazníkového šetření ověření informovanosti a znalosti pracovníků IZS zejména v oblasti jednotlivých typových činností, určování velitelské kompetence na místě společného zásahu IZS a vyhodnocení zkušeností jednotlivých pracovníků dotazovaných složek IZS v oblasti jejich přípravy a výcviku na společný zásah složek IZS při mimořádných událostech. Za účelem zjištění objektivních skutečností byly na začátku prováděného výzkumu této diplomové práce stanoveny následující pracovní hypotézy:

H1 – Předpokládám, že nadpoloviční většina má povědomí o existenci Katalogu typových činností a počtu typových činností samotných

H2 – Předpokládám, že při společném zásahu PČR a ZZS na místě dopravní nehody, kde doposud není zastoupena JPO I, zůstane velení zásahu na příslušníkovi PČR i přesto, že je k tomu předurčen lékař ZZS.

H3 – Předpokládám, že současná četnost společných taktických a prověřovacích cvičení základních složek IZS, je jako příprava na řízení a koordinaci společného zásahu složek IZS na místě MU nedostačující.

6. 2 Cíle výzkumu

Cílem provedeného výzkumu bylo, na základě kvantitativního průzkumu provedeného formou nestandardizovaného dotazníku ověřit aktuální informovanost a znalost respondentů o existenci katalogu typových činností, počtu jednotlivých typových činností, a také v oblasti určování velitelských kompetencí pro případ společného zásahu složek IZS na místě mimořádné události. Dále pak zjištění, zda absolvovaná společná taktická a prověřovací cvičení a jejich četnost považují respondenti, coby příslušníci jednotlivých základních složek IZS, za dostačující přípravu pro získání nebo udržení požadovaných profesních kompetencí na požadované úrovni pro případ skutečného společného zásahu základních složek IZS na místě MU.

6. 3 Metodika zpracování

Pro účely empirické části této práce byl použit kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření, kdy byl mezi respondenty distribuován nestandardizovaný dotazník o celkovém počtu 26 otázek. Použitý nestandardizovaný dotazník je přiložen jako PŘÍLOHA A této diplomové práce. Při výběru respondentů bylo přihlédnuto k tomu, aby dotazník vyplňovaly osoby, které se pokud možno aktivně účastní společných zásahů na místech mimořádných událostí. Vlastní výzkum byl realizován ve třech fázích a to přípravné, realizační a hodnotící.

a) Přípravná fáze

V rámci této fáze bylo nutné zjistit, jakým nejvhodnějším způsobem lze získat odpovědi na otázky, které byly stanoveny v cílech a pracovních hypotézách této diplomové práce. Zde jsem dospěl k názoru, že pro mé účely bude nejlépe využít dotazníkové šetření, kdy na základě jasně formulovaných otázek s předdefinovanými možnostmi výběru odpovědí lze takto získaná data následně využít k sestavení vyhodnocovací matice, kterou je dále možné využít jako podklad pro vizualizaci získaných dat do grafické podoby. Při vlastním sestavování otázek bylo zohledněno, aby otázky samotné nepůsobily sugestivně, případně neobsahovaly nějaké nejasnosti nebo cizí slova,

kteřá by mohla zapřičinit nesprávné pochopení otázky. Dále pak byly jednotlivé otázky koncipovány tak, aby se vždy jedna otázka zabývala pouze jedním problémem. Důležité bylo také vyloučení otázek s budoucím charakterem z důvodu získání aktuálně relevantních dat. Po upřesnění a následném sestavení finální podoby dotazníku bylo potřeba zvolit postup, jak se bude dotazník distribuovat, vyplňovat a v neposlední řadě i sbírat k vyhodnocení získaných dat.

a) Realizační fáze

V této fázi byla provedena fyzická distribuce připravených dotazníků na vybraná pracoviště základních složek IZS v rámci okresu Kutná Hora.

Celkem bylo na uvedená pracoviště distribuováno 165 dotazníků, kdy samotné vyplnění dotazníku a míra relevance uvedených dat bylo na dobrovolnosti každého z jednotlivých pracovníků oslovených základních složek IZS. Sběr dat byl prováděn v rozmezí od 5. 11. 2018 do 14. 12. 2018. Samotný postup byl realizován tak, že po vyplnění dotazníku příslušným pracovníkem jej tento vhodil do připravené papírové krabice, která byla zalepena a opatřena pouze otvorem pro vhození vyplněného dotazníku. Respondentům tak byla zajištěna vyšší míra anonymity jejich odpovědí. Následně po určeném čase proběhl sběr distribuovaných dotazníků a jejich následně zpracování do elektronické podoby, která byla dále využita v rámci vyhodnocení získaných dat.

b) Hodnotící fáze

V této fázi byla sebraná data převedena do elektronické podoby, kterou bylo vytvoření vyhodnocovací matice v rámci tabulkového programu MS Excel. Dále pak na základě provedené analýzy takto získaných dat byly zpracovány tabulky a následně byla tato data přenesena do grafického znázornění, a provedeno vyhodnocení výzkumu s relevantními závěry.

6. 4 Výběr zkoumaného vzorku

Zkoumaným vzorkem je v případě této diplomové práce náhodný vzorek příslušníků základních složek IZS, kteří vykonávají svou činnost v rámci územního celku na okrese Kutná Hora ve Středočeském kraji. Za účelem získání skutečně relevantních dat pro sestavení vyhodnocovací matice byly dotazníky distribuovány výhradně mezi příslušníky Policie ČR, příslušníky HZS a ZZS společného územního celku, neboť právě tito lidé se spolu navzájem setkávají a spolupracují v rámci reálných zásahů IZS na místech MU v rámci dané dislokace.

Vlastní výběr respondentů účastnících dotazníkového šetření nebyl, ale také ani nemohl být ze strany zadavatele dotazníku nikterak ovlivněn. Jednalo se celkem o 14 pracovišť výhradně základních složek IZS, kdy PČR byla zastoupena celkem čtyřmi obvodními odděleními a 1 dopravním inspektorátem, HZS ČR byl zastoupen celkem čtyřmi JPO I a ZZS byla zastoupena celkem pěti pracovišti rychlé záchranné služby. Jednalo se o následující místa:

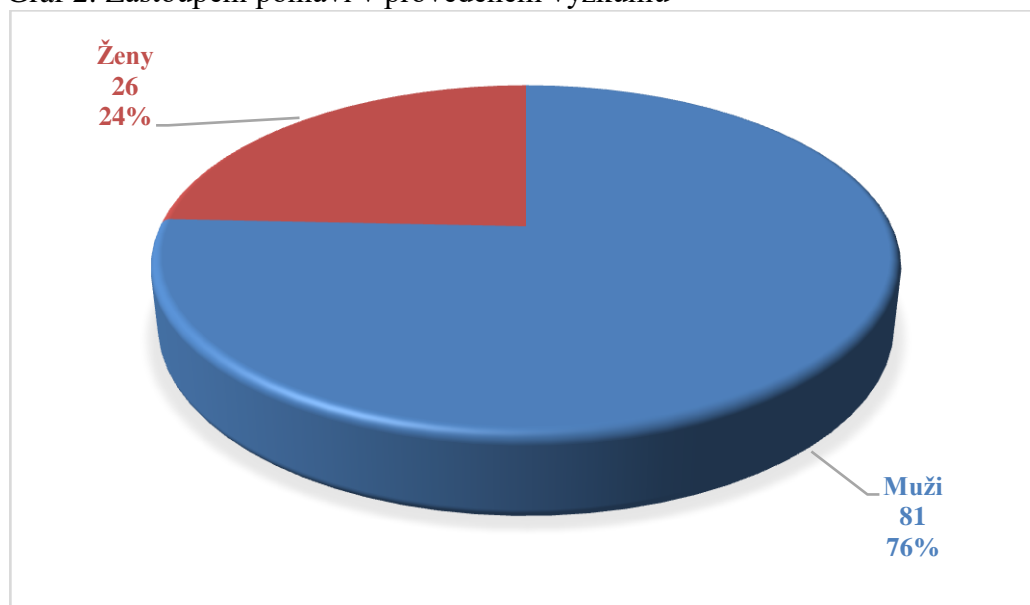
- 1) PČR (OOP Uhlířské Janovice, OOP Zruč nad Sázavou, OOP Zbraslavice, OOP Čáslav, DI Kutná Hora),
- 2) HZS (JPO I Uhlířské Janovice, JPO I Zruč nad Sázavou, JPO I Kutná Hora, JPO I Čáslav),
- 3) ZZS (pracoviště RZS Zbraslavice, RZS Uhlířské Janovice, RZS Zruč nad Sázavou, RZS Kutná Hora, RZS Čáslav).

Na všechna výše uvedená pracoviště byly začátkem měsíce listopadu 2018 rozvezeny připravené dotazníky a v polovině měsíce prosince 2018 byly tyto opětovně sesbírány. Počty dotazníků přidělená na jednotlivá pracoviště IZS se lišila, v závislosti na personálním stavu konkrétního pracoviště, tak, aby měl každý příslušník IZS možnost dotazník vyplnit. Celkový počet distribuovaných dotazníků byl 165, kdy v rámci sběru se jich vrátilo celkem 58 nevyplněných. Skutečně vyplněných tedy bylo 107.

Ve zkoumaném vzorku se nacházejí jak ženy, které jsou zastoupeny v počtu 26 osob, což je z celkového počtu celkem 24% dotázaných, tak ale i muži,

kteří jsou zastoupeni v počtu 81 osob, což je celkem 76% dotázaných ze 107 respondentů.

Graf 2: Zastoupení pohlaví v provedeném výzkumu

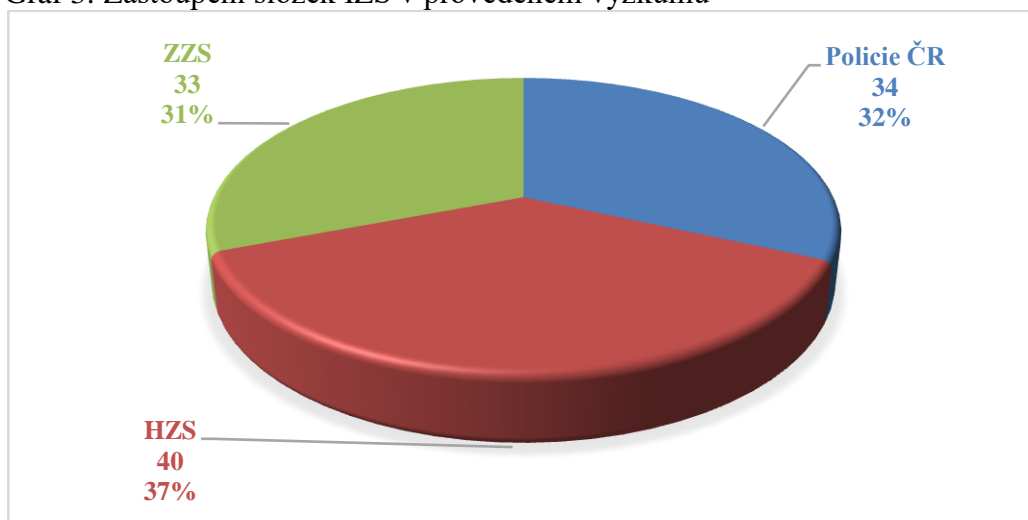
Zdroj:⁹¹

Zastoupení jednotlivých pohlaví v rámci jednotlivých složek IZS v rámci tohoto výzkumu, bylo zjištěno, že mezi PČR bylo dotázáno celkem 25 mužů a 9 žen, v rámci HZS byly dotazováni pouze muži a u ZZS bylo dotázáno celkem 16 mužů a 17 žen.

V oblasti poměrového zastoupení mezi jednotlivými dotazovanými složkami IZS v rámci provedeného výzkumu bylo zjištěno, že nejmenší zastoupení má ZZS s celkem 33 respondenty, což tvoří 31% dotázaných. Druhá složka v pořadí je PČR s celkem 34 respondenty, což je 32% dotázaných a jako poslední a zároveň nejvíce zastoupená složka IZS je HZS ČR s celkem 40 respondenty, což je 37% dotázaných z celkového stavu 107. Uvedená zjištěná data jsou graficky znázorněna na níže uvedeném grafu 3.

⁹¹ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

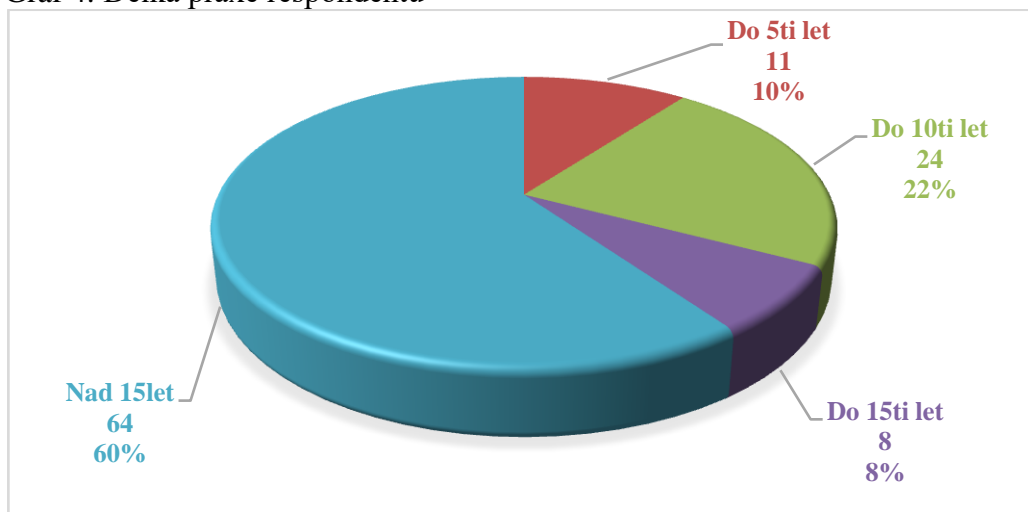
Graf 3: Zastoupení složek IZS v provedeném výzkumu

Zdroj:⁹²

V rámci dotazovaného vzorku respondentů mě také zajímala skutečnost, jak dlouho tuto práci respondenti vykonávají, neboť délka praxe bezesporu s sebou nese i jistou míru nabytých zkušeností. Vyhodnocením získaných dat vyšlo najevo, že v délce praxe do pěti let se jedná o 11 osob, což je 10% dotázaných, v délce od pěti do deseti let se jedná o 24 osob, což je 22% dotázaných, v rozmezí od deseti do patnácti let se jedná o 8 osob, což je 8% dotázaných, nad 15 let jedná o 64 osob, což je 60% dotazovaných.

Graf 4: Délka praxe respondentů

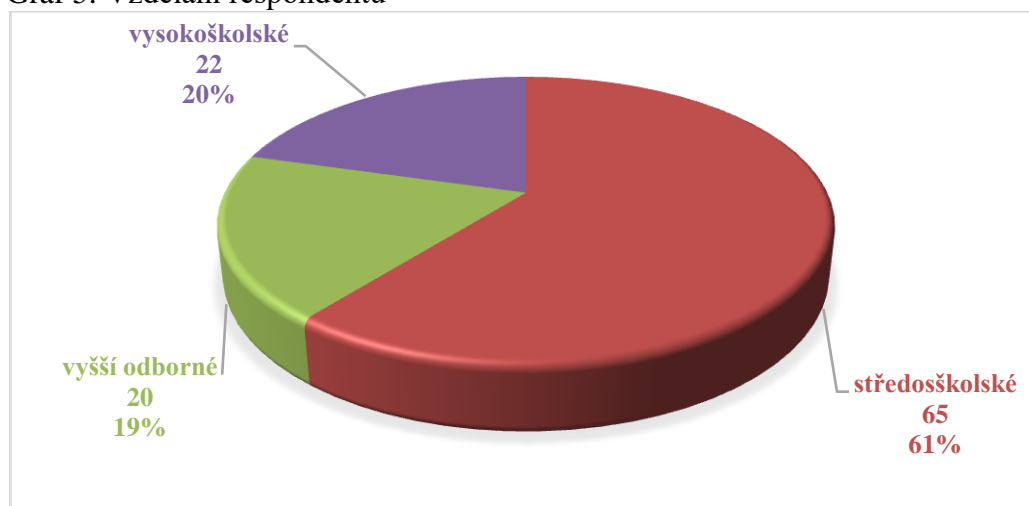
Zdroj:⁹³

⁹² Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Ve velké míře jde tedy o osoby, které mají velké zkušenosti se svojí prací a mohou být přínosem pro vyhodnocení výše uvedených hypotéz z hlediska délky praxe, kterou si u bezpečnostních složek prošli. S tím úzce souvisela i otázka, zda přímo zasahují na místě mimořádných událostí, kdy pouze 5 osob z celkového počtu 107 dotazovaných respondentů uvedlo, že se přímo nepodílí na zásahu složek IZS, což ale nevylučuje, že tomu tak v minulosti nebylo. Jedná se o 1 osobu z řad PČR, 2 osoby z HZS a 2 osoby ze ZZS, kdy se s největší pravděpodobností jedná o vedoucí pracovníky na těchto útvarech. Zbýlých 102 osob se aktivně podílí na společných zásazích IZS v místech mimořádných událostí.

V otázce nejvyššího dosaženého vzdělání, bylo zjištěno, že ze zkoumaného vzorku respondentů má celkem 60% z nich ukončené středoškolské vzdělání, kdy nejvíce středoškoláků bylo mezi příslušníky HZS, dále následovali příslušníci PČR a ZZS. 19 % respondentů dokončilo vyšší odbornou školu, kdy nejvíce osob s dokončenou vyšší odbornou školou najdeme mezi pracovníky ZZS, následuje PČR a poté HZS. Celkem 20 % dotazovaných má vysokoškolské vzdělání, přičemž nejvíce vysokoškolsky vzdělaných zaměstnává Policie ČR, následují pracovníci ZZS a HZS.

Graf 5: Vzdělání respondentů

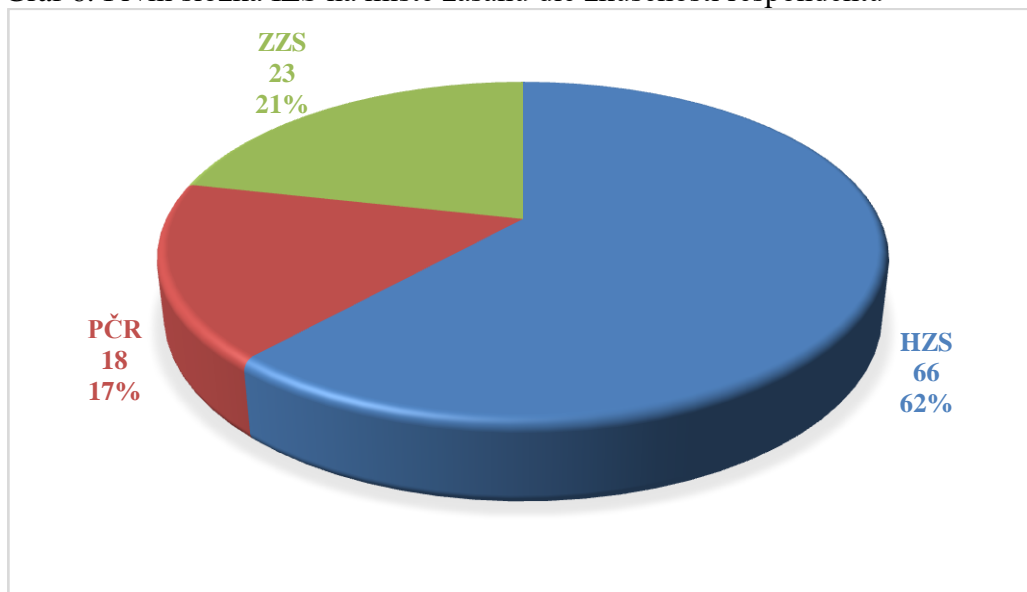
Zdroj:⁹⁴

⁹³ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

⁹⁴ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

V rámci prováděného výzkumu byla také zjišťována subjektivní zkušenost jednotlivých respondentů, která ze složek IZS bývá dle jejich názoru na místě zásahu MU jako první? Tyto zkušenosti respondentů prezentuje níže uvedený graf 6.

Graf 6: První složka IZS na místě zásahu dle zkušenosti respondentů

Zdroj:⁹⁵

Nejčastěji byl podle respondentů na místě zásahu u mimořádné události jako první HZS, a to celkem v 62 % případů, dále následovala ZZS s 21% a PČR byla na místě zásahu na místě jako první v 17 % případů. Z praxe je zřejmé, že existuje mnoho faktorů, které ovlivňují, kdo na místo události dorazí jako první. Je to například místo, kde se mimořádná událost stala, nebo zaneprázdněnost složek IZS apod.

6. 5 Shrnutí a zpracování údajů

Hypotéza č. 1– „Předpokládám, že nadpoloviční většina respondentů má povědomí o existenci Katalogu typových činností“.

⁹⁵ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

V rámci ověření stanovené hypotézy č. 1 jsem do předkládaného dotazníku zapracoval otázku s pořadovým číslem 18 ve znění: „Víte o tom, že existují katalogy typových činností, sloužící k rozdělení jednotlivých úkolů při společném zásahu složek IZS?“ Získaná data týkající se první hypotézy byla ze základní vyhodnocovací matice převedena do tabulek 1 a 2. Tyto tabulky byly následně pro vyšší názornost převedeny do grafů 7 a 8.

Tabulka 1: Znalost existence katalogu typových činností

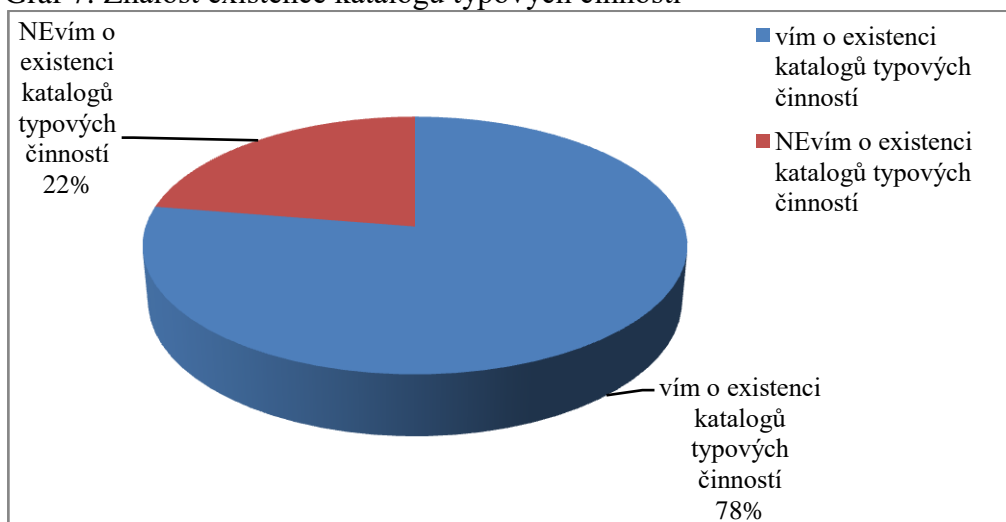
otázka 18: Víte o tom, že existují katalogy typových činností, sloužící k rozdělení jednotlivých úkolů při společném zásahu složek IZS?			
SLOŽKA IZS	ANO	NE	RESPONDENTŮ
HZS	40	0	40
PČR	24	10	34
ZZS	19	14	33
CELKEM	83	24	107

Zdroj:⁹⁶

Tabulka 1 nám ukazuje, počty zvolených odpovědí na položenou otázku, která je v dotazníku vedena pod pořadovým číslem 18 v závislosti na příslušnosti respondentů k jednotlivým základním složkám IZS. Z uvedeného je zřejmé, že s existencí katalogů typových činností jsou v rámci zkoumaného vzorku obeznámeni všichni příslušníci HZS, zatím co v rámci PČR je to pouze 24 osob, z celkem 34 respondentů. U ZZS je to 19 respondentů kteří o katalogu typových činností vědí a 14, kteří o jeho existenci nevědí z celkového počtu 33 dotazovaných respondentů. Celkově pak 83 respondentů uvedlo, že ví o existenci katalogu typových činností. Naproti tomu rovných 24 osob uvedlo, že o jeho existenci neví.

⁹⁶ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 7: Znalost existence katalogu typových činností

Zdroj:⁹⁷

Celkem 24 osob, kteří společně tvoří, 22% respondentů uvedlo, že neví o existenci katalogů typových činností a to i přes to, že někteří z těchto lidí slouží u některé ze složek IZS i déle jak 10 let. Toto zjištění je poměrně závažné a dle mého názoru by měla být přijata okamžitá opatření k nápravě této situace. Nicméně rovných 83 dotazovaných, kteří společně tvoří, 78% respondentů následně uvedlo, že o existenci těchto katalogů vědí.

Následně byla v rámci této hypotézy položena druhá kontrolní otázka, jejíž výsledek zobrazuje tabulka 2 a následně také graf 8. Tato doplňující otázka byla položena z důvodu objektivního určení skutečné míry znalostí a povědomí o existenci typových činností a jejich souborném katalogu. Jedná se o otázku, která je vedena v dotazníku pod pořadovým číslem 19, ve znění: „Kolik je v současnosti podle Vás zpracovaných typových činností?“ Vzhledem k tomu, že došlo od 1. 1. 2019 k novelizaci katalogu typových činností a celkový počet se zvýšil na 16, zatím co v době vyplňování dotazníku jich bylo pouze 15, považoval jsem v rámci vyhodnocení jako správně odpovězeno, pokud respondent zvolil odpověď „do 15 ti“ a také odpověď „více“.

⁹⁷ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

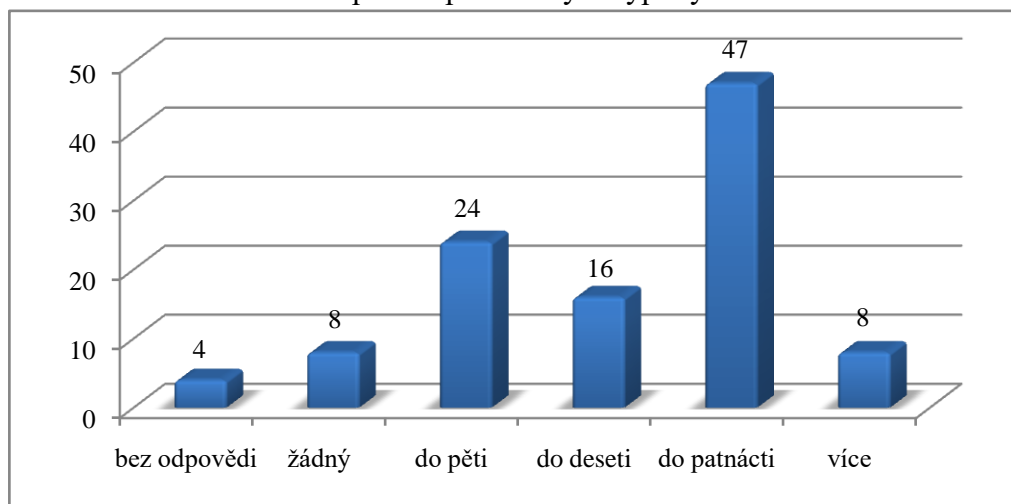
Tabulka 2: Odpověď respondentů na počet zpracovaných typových činností

otázka 19: Kolik je v současnosti podle Vás zpracováno typových činností?							
SLOŽKA IZS	ŽÁDNÉ	DO 5	DO 10	DO 15	VÍCE	NEVYPLNĚNO	RESPONDENTŮ
HZS	0	0	0	38	2	0	40
PČR	4	12	11	4	3	0	34
ZZS	4	12	5	5	3	4	33
CELKEM	8	24	16	47	8	4	107

Zdroj:⁹⁸

Z tabulky 2 lze vyčíst počty a odpovědi respondentů na předem připravené otázky, kdy jsou tyto data dále tříděna podle toho do jaké základní složky IZS respondent patří. V rámci nastaveného hodnocení této otázky pak ze strany HZS znovu všichni dotazovaní respondenti odpověděli správně, zatím co za PČR správně odpovědělo pouze 7 osob z celkového počtu 34 a za ZZS správně odpovědělo pouze 8 dotazovaných osob z celkového počtu 33 pracovníků ZZS. Celkově tedy bylo na položenou otázku schopno správně odpovědět 55 ze 107 dotazovaných respondentů – tedy nadpoloviční většina.

Graf 8: Znalost celkového počtu zpracovaných typových činností

Zdroj:⁹⁹

⁹⁸ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Z výše uvedených výsledků je patrné, že správně na otázku kolik je v současnosti typových činností bylo schopno odpovědět celkem 55 respondentů. 47 jedinců zvolilo odpověď, že typových činností je do 15 a zbylých 8 lidí uvedlo jako správnou odpověď více než 15. Naproti tomu celkem 52 respondentů zvolilo nesprávnou odpověď, kdy 8 jedinců se domnívalo, že typové činnosti nejsou žádné, 24 jedinců uvedlo jako správnou odpověď existenci do pěti typových činností a 16 jedinců zvolilo jako správnou odpověď existenci do 10 typových činností. 4 respondenti na položenou otázku neodpověděli vůbec. Zde je nezbytné uvést i zřejmou skutečnost, že chybovost odpovědí jak ukázaly tabulky 1 a 2 je pouze na straně PČR a ZZS, zatím co složka HZS jako jediná ze základních složek IZS má v této oblasti 100% úspěšnost. V rámci této práce ale nedochází ke komparaci teoretických znalostí mezi jednotlivými složkami, nýbrž tyto složky jsou posuzovány všechny společně jako jeden celek.

Hypotéza č. 2–„Předpokládám, že při společném zásahu PČR a ZZS na místě dopravní nehody, kde doposud není zastoupena JPO I, zůstane velení zásahu na příslušníkovi PČR i přesto, že je k tomu předurčen lékař ZZS“.

V rámci ověření stanovené hypotézy č. 2 jsem do předkládaného dotazníku respondentům zapracoval následující 4 otázky.

- 1) Otázka č. 17 ve znění: „Velí na místě zásahu podle Vás ten, kdo dorazí na místo MU jako první?“
- 2) Otázka č. 20 ve znění: „Víte kdo má při konkrétních MU s nasazením IZS velet?“
- 3) Otázka č. 21 ve znění: „Víte, kdo obvykle velí na místě zásahu IZS při DN?“
- 4) Otázka č. 22 ve znění: „Víte kdo má velet na místě zásahu IZS při DN?“

⁹⁹ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Získaná data týkající se druhé hypotézy byla ze základní vyhodnocovací matice převedena do tabulek 3, 4, 5 a 6. Následně byly tyto tabulky z důvodu vyšší názornosti převedeny do grafů 9, 10, 11 a 12.

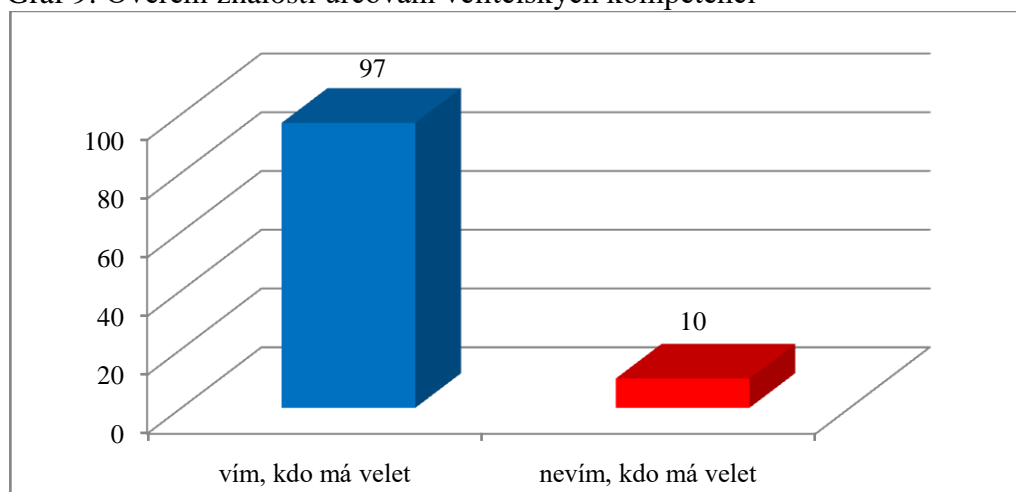
Tabulka 3: Dotaz na subjektivní znalost velitelských kompetencí

otázka 20: Víte, kdo má při konkrétních MU s nasazením IZS velet?			
SLOŽKA IZS	ANO	NE	RESPONDENTŮ
HZS	40	0	40
PČR	28	6	34
ZZS	29	4	33
CELKEM	97	10	107

Zdroj:¹⁰⁰

V tabulce 3 jsou uvedeny odpovědi jednotlivých respondentů seřazené podle jejich příslušnosti k základním složkám IZS na položenou otázku v dotazníku pod číslem 20. Celkem 40 respondentů z HZS (všichni) zvolilo odpověď ANO. Za PČR zvolilo možnost ANO celkem 28 dotazovaných a možnost NE zvolilo 6 dotazovaných respondentů. V rámci ZZS zvolilo možnost ANO celkem 29 respondentů a možnost NE zvolili celkem 4 respondenti. V celkovém součtu zvolilo odpověď ANO celkem 97 respondentů a celkem 10 respondentů dalo přednost volbě odpovědi NE.

Graf 9: Ověření znalosti určování velitelských kompetencí

Zdroj:¹⁰¹

¹⁰⁰ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Z výše uvedeného grafu 9 vyplývá skutečnost, že mezi příslušníky IZS si většina lidí myslí, že ví, kdo má velet na místě MU, nicméně to nekoresponduje s realitou, a i když si to většina lidí myslí, nemají pravdu, a ve skutečnosti nevědí, jak je to s velitelskými kompetencemi na místě zásahu. Pro větší zpřesnění jsem se dále zaměřil na zásah IZS na místě dopravní nehody, neboť se jedná o statisticky nejčastější druh MU vyžadující zásah IZS. Dle plánu typové činnosti je postup v oblasti určování velitelské kompetence přímo na místě zásahu IZS při MU, konkrétně DN následující: *„Při zásazích je zpravidla řídicí a koordinační složkou HZS ČR a velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany (pokud zasahují síly a prostředky jednotek požární ochrany). V případě, že na místě dopravní nehody nezasahují, je velitelem zásahu velitel nebo vedoucí té složky, které přísluší provádění převažujících záchranných a likvidačních prací podle zvláštního právního předpisu.“*¹⁰²

V případě, že na místě MU nejsou přítomny jednotky HZS, se tedy předpokládá, že ten, u koho bude převažovat provádění záchranných a likvidačních prací bude ZZS, a ta by tedy také měla převzít velení na místě. Odpovědi respondentů byly zapracovány do tabulek č. 4, 5, 6 a následně graficky znázorněny v grafech č. 10, 11 a 12.

Tabulka 4: Určení velitelské kompetence podle pořadí příjezdu

otázka 17: Velí na místě zásahu podle Vás ten, kdo dorazí na místo MU jako první?				
SLOŽKA IZS	ANO	NE	NEVYPLNĚNO	RESPONDENTŮ
HZS	18	21	1	40
PČR	14	20	0	34
ZZS	24	9	0	33
CELKEM	56	50	1	107

Zdroj:¹⁰³

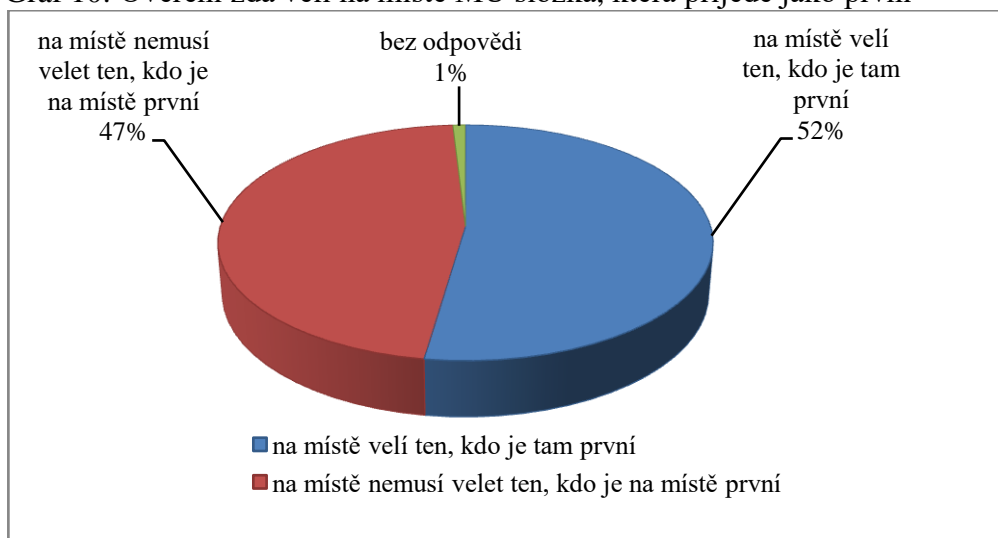
¹⁰¹ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

¹⁰² STČ 08/IZS Dopravní nehoda

¹⁰³ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Tabulka 4 nám ukazuje odpovědi respondentů roztržiděné dle jednotlivých základních složek IZS na otázku vedenou v dotazníku pod číslem 17. Jak je patrné, tak zde již nejsou v odpovědích jednotní ani příslušníci HZS, neboť celkem 18 z nich uvedlo odpověď ANO, dalších 21 osob pak zvolilo možnost NE a jeden respondent HZS otázku nevyplnil vůbec. V rámci PČR pak možnost ANO zvolilo 14 osob a možnosti NE dalo přednost celkem 20 respondentů. Za pracovníky ZZS pak odpovědělo celkem 24 osob ANO a 9 osob zvolilo možnost NE. V celkovém součtu pak zvolilo možnost ANO celkem 56 respondentů, celkem 50 jich pak dalo přednost možnosti NE a jeden respondent neodpověděl vůbec.

Graf 10: Ověření zda velí na místě MU složka, která přijede jako první

Zdroj:¹⁰⁴

Z výše uvedeného grafu 10 je patrné, že více jak polovina dotazovaných si myslí, že na místě MU velí ten, kdo je na místě jako první, což ale není vždy pravda. Naopak 47% dotázaných osob pak ví, že ten, kdo bude na místě jako první, velet nemusí, což je dle mého názoru poměrně málo a mělo by se povědomí o těchto poměrně zásadních věcech u lidí zařazených v IZS zvyšovat. Jeden z respondentů na tuto otázku z neznámých důvodů neodpověděl.

¹⁰⁴ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Následující tabulka 5 a 6 společně s grafy 11 a 12 nám znázorňují odpovědi respondentů na další otázky z oblasti velitelských kompetencí, které jsou v rámci dotazníku vedeny pod pořadovými čísly 21 a 22.

Tabulka 5: Obvyklé velení na místě zásahu IZS při DN

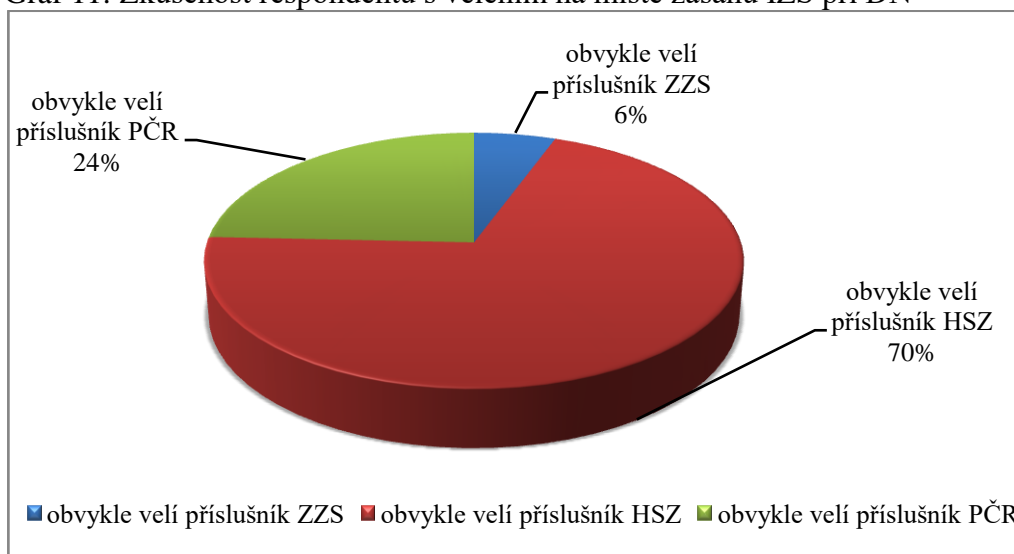
otázka 21: Kdo obvykle velí na místě zásahu IZS při DN?				
SLOŽKA IZS	PŘÍSLUŠNÍK PČR	PŘÍSLUŠNÍK ZZS	PŘÍSLUŠNÍK HZS	RESPONDENTŮ
HZS	3	1	36	40
PČR	20	2	12	34
ZZS	3	3	27	33
CELKEM	26	6	75	107

Zdroj:¹⁰⁵

V tabulce 5 jsou uvedeny odpovědi na otázku vedenou v dotazníku pod pořadovým číslem 21, které jsou rozříděny dle jednotlivých složek IZS. Zde respondenti z HZS uvedli celkem ve 3 případech příslušníka PČR, v jednom případě příslušníka ZZS a v 36 případech příslušníka HZS. Co se týče příslušníků PČR, tak ti celkem ve 20 případech uvedli příslušníka PČR, ve dvou pak příslušníka ZZS a celkem ve 12 případech příslušníka HZS. Odpovědi příslušníků ZZS pak ukazují, že respondenti zvolili celkem ve 3 případech příslušníka PČR, dále pak opět ve třech případech pracovníka ZZS a rovných 27 jich zvolilo příslušníka HZS. Ve společném hodnocení, pak respondenti uvedli celkem v 75 případech příslušníka HZS, ve 26 případech příslušníka PČR a pouze v 6 případech zvolili možnost příslušníka ZZS.

¹⁰⁵ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 11: Zkušenost respondentů s velením na místě zásahu IZS při DN

Zdroj:¹⁰⁶

Z výše uvedeného grafu 11 je zřejmé, že celkově se ve prospěch HSZ vyjádřilo celkem 70 % dotazovaných respondentů, dále pak pro PČR 24 % respondentů a celkem 6 % respondentů se vyslovilo ve prospěch ZZS.

Tabulka 6: Ověření znalosti určování velitelské kompetence při DN

otázka 22: Víte kdo má velet na místě zásahu IZS při DN?					
SLOŽKA IZS	PŘÍSLUŠNÍK PČR	PŘÍSLUŠNÍK ZZS	PŘÍSLUŠNÍK HZS	NEVYPLNĚNO	RESPONDENTŮ
HZS	0	2	38	0	40
PČR	21	3	10	0	34
ZZS	5	10	17	1	33
CELKEM	26	15	65	1	107

Zdroj:¹⁰⁷

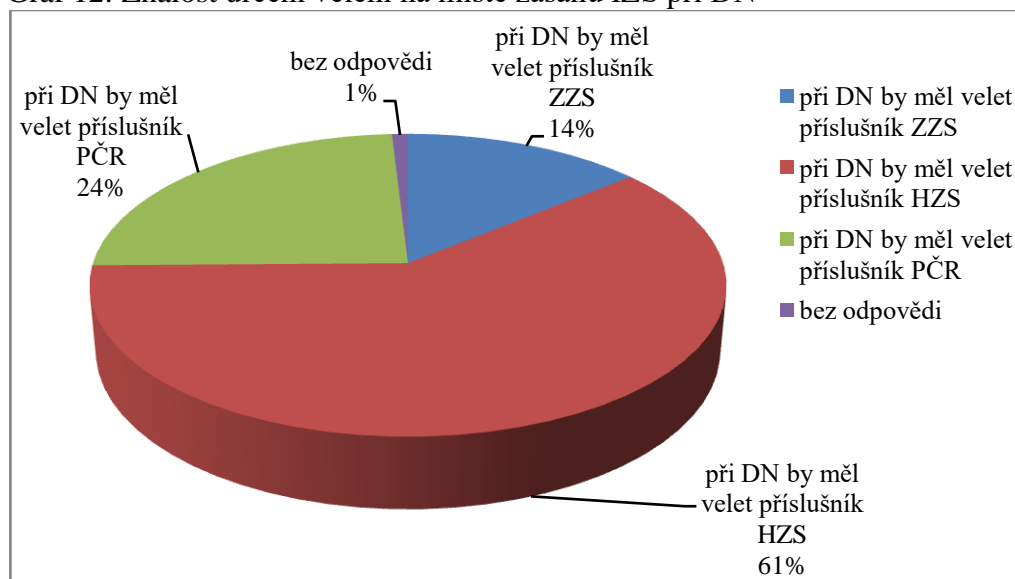
Tabulka 6 nám ukazuje selektovaný přehled odpovědí dotazovaných respondentů na otázku vedenou v dotazníku pod pořadovým číslem 22 v závislosti na jejich příslušnosti k základním složkám IZS. Zde se v rámci HZS vyjádřily celkem 2 osoby ve prospěch ZZS a zbylých 38 ve prospěch HZS. V rámci PČR se celkem 10 osob vyjádřilo ve prospěch HZS, dále pak

¹⁰⁶ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

¹⁰⁷ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

3 ve prospěch ZZS a celkem 21 pak ve prospěch PČR. V rámci ZZS se vyjádřilo celkem 5 osob ve prospěch PČR, dále pak 10 osob ve prospěch ZZS a zbylých 17 osob se vyjádřilo ve prospěch HZS. V celkovém součtu se pak respondenti vyjádřili v počtu 65 osob ve prospěch HZS, dále pak 15 osob ve prospěch ZZS a celkem 26 osob ve prospěch PČR.

Graf 12: Znalost určení velení na místě zásahu IZS při DN

Zdroj:¹⁰⁸

Provedeme-li komparaci dvou výše uvedených grafů 11 a 12, zjistíme, že při zásahu u dopravní nehody nejčastěji velí příslušník HZS, a 61 % dotázaných to tak považuje za správné. Ve 24 % případů velí u DN příslušník Policie ČR, což je shodné s názorem, že je to tak správně. Pouze 6% dotázaných uvedlo, že na místě DN velí pracovník ZZS, ačkoliv 14% lidí si myslí, že by měl velet někdo od ZZS. Jeden z respondentů na otázku kdo by měl ve skutečnosti velet, neodpověděl. Z toho vyplývá, že pokud na místě zásahu není jednotka požární ochrany a měl by velet lékař, spíše to bývá výjimkou a velení je přenecháno příslušníkovi PČR.

Hypotéza č. 3—, „Předpokládám, že současná četnost společných taktických a prověřovacích cvičení základních složek IZS, je jako příprava

¹⁰⁸ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

na řízení a koordinaci společného zásahu složek IZS
na místě MU nedostačující“.

V rámci ověření stanovené hypotézy č. 3 jsem se zaměřil na zjištění počtu účastí jednotlivých respondentů na společných cvičeních složek IZS, při kterých by si měli jednotliví příslušníci těchto složek vyzkoušet společný zásah na místě MU. Tomuto zjištění odpovídá otázka vedená v dotazníku pod pořadovým číslem 9, ve znění: „Kolik jste absolvoval (a) za poslední rok společných cvičení IZS, které mají zefektivnit práci na místě MU?“ Odpovědi respondentů na tuto otázku jsou uvedeny v následující tabulce 7 a graficky znázorněny v grafu 14.

Tabulka 7: Absolvovaná společná cvičení IZS v posledním roce

otázka 9: Kolik jste absolvoval(a) za poslední rok společných cvičení IZS, které mají zefektivnit práci na místě MU?					
SLOŽKA IZS	0	1	2	VÍCE NEŽ 3	RESPONDENTŮ
HZS	12	20	7	1	40
PČR	19	15	0	0	34
ZZS	17	12	4	0	33
CELKEM	48	47	11	1	107

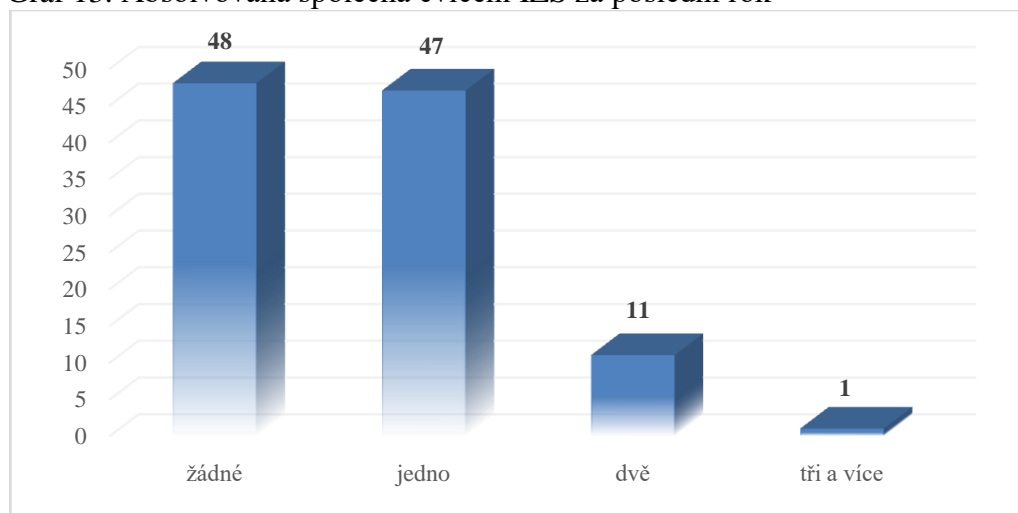
Zdroj:¹⁰⁹

V tabulce 7 je zobrazen selektovaný přehled odpovědí dotazovaných respondentů, na otázku kolika společných cvičení se v posledním roce zúčastnili v závislosti na jejich příslušnosti k základním složkám IZS. Respondenti ze strany HZS uvedli, že celkem 12 osob se nezúčastnilo žádného společného cvičení, jedno společného cvičení absolvovalo 20 osob, dvě společná cvičení vykonalo 7 osob a více než tři společná cvičení absolvoval pouze jeden z dotazovaných respondentů. Respondenti ze strany PČR uvedli, že celkem 19 osob se nezúčastnilo žádného společného cvičení, jedno společné cvičení absolvovalo 15 osob, dvě společná cvičení nevykonala žádná osoba. Více než tři společná cvičení za PČR taktéž nevykonal za poslední rok žádný

¹⁰⁹ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

z dotazovaných respondentů. Respondenti ze strany ZZS uvedli, že celkem 17 osob se nezúčastnilo žádného společného cvičení, jedno společné cvičení absolvovalo 12 osob, dvě společná cvičení pak vykonali celkem 4 osoby a více než tři společná cvičení nevykonali za poslední rok žádný z dotazovaných respondentů.

Graf 13: Absolvovaná společná cvičení IZS za poslední rok

Zdroj:¹¹⁰

Z celkového počtu 107 respondentů uvedlo 48, že se za poslední rok nezúčastnili žádného cvičení IZS, což se nedá považovat za zcela uspokojivý stav. Ještě více znepokojivější ovšem bylo zjištění faktu, že z tohoto počtu osob se 31 osob nezúčastnilo vůbec žádného cvičení IZS a to i přes skutečnost, že jsou mezi nimi i osoby, které slouží více jak 15 let u některé ze složek IZS. Jednalo se o příslušníky PČR a HZS. Co se týká dotazovaných pracovníků zdravotnické záchranné služby, ti prošli alespoň nějakou cvičnou akcí pořádanou v rámci IZS. Jedno cvičení za poslední rok absolvovalo celkem 47 respondentů. 11 osob se zúčastnilo v posledním uplynulém roce dvou cvičení složek IZS a jen jedna osoba byla přítomna třem takovým cvičením. **Vzhledem ke skutečnosti, že samotných typových činností máme v současné době 16, nelze tento zjištěný stav a četnost výcviku považovat za dostačující.** Dále pak vzhledem k různorodosti jednotlivých typových činností mě zajímalo,

¹¹⁰ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

jakých druhů společných cvičení IZS se respondenti účastnili nejvíce. Následující tabulka č. 8 uvádí objektivně zjištěná data z odpovědí respondentů bez vymezení časového horizontu na otázku uvedenou v dotazníku pod pořadovým číslem 10 ve znění: „Jakých společných cvičení IZS jste se zúčastnil (a)“. Tato získaná data, byla následně převedena pro vyšší názornost do níže uvedené tabulky 8 a dále pak transformována do grafu 14.

Tabulka 8: Absolvovaná společná cvičení IZS v rámci profesní kariéry

otázka 10: Jakých společných cvičení IZS jste se zúčastnil(a)?									
SLOŽKA IZS	ŽÁDNÝCH	AS	DN	TÚ	PA	CH Ú	LN	PO	ZzVH
HZS	4	2	31	9	4	1	3	6	1
PČR	16	13	8	1	0	0	0	2	0
ZZS	11	1	18	3	0	1	1	3	0
CELKEM	31	16	57	13	4	2	4	11	1
LEGENDA:	AS - aktivní střelec; DN - dopravní nehoda; TÚ - teroristický útok; PA - pátrací akce; CH Ú - chemický útok, unik chemikálií; LN - letecká nehoda; PO - požár; ZzVH - záchrana z vodní hladiny.								

Zdroj:¹¹¹

Tabulka 8 nám ukazuje odpovědi respondentů roztříděné dle jednotlivých základních složek IZS na otázku jakých druhů společných cvičení se respondenti zúčastnili vůbec.

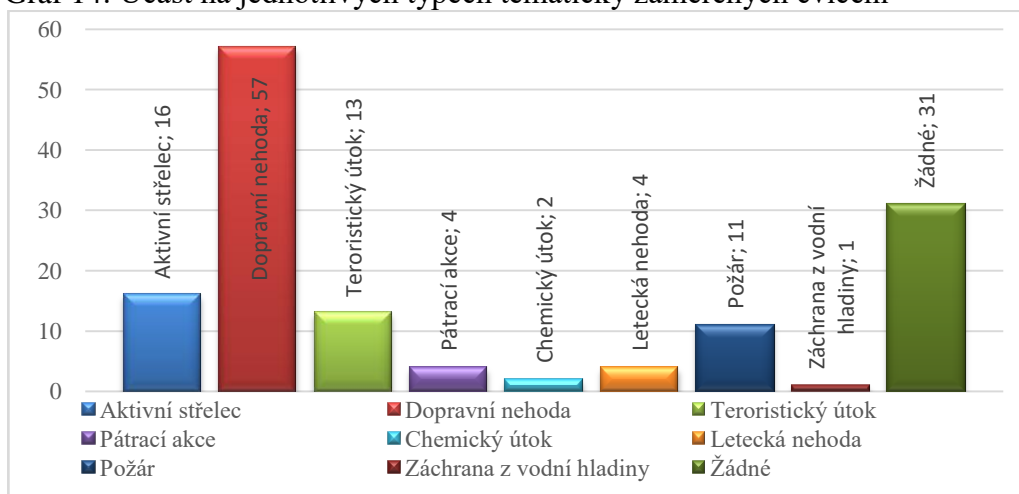
Dotazovaní respondenti ze strany HZS uvedli, že celkem ve 4 případech se doposud neúčastnili žádného společného cvičení IZS, následně pak 2 osoby byly účastny při společném cvičení při zásahu proti aktivnímu střelci, celkem 31 osob se pak účastnilo společného cvičení zásahu u dopravní nehody, 9 osob pak bylo účastno při společném cvičení v oblasti teroristického útoku, 4 osoby se účastnili společného nácviku pátrací akce, jedna osoba se účastnila společného nácviku zásahu při úniku chemikálií, 3 osoby absolvovali společný zásah pro případ letecké nehody, 6 osob následně absolvovalo cvičení na společný zásah při požáru a v jednom případě se osoba účastnila i společného nácviku záchrany z vodní hladiny.

¹¹¹ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Dotazovaní respondenti ze strany PČR uvedli, že celkem v 16 případech se doposud neúčastnili žádného společného cvičení IZS, následně pak celkem 13 osob bylo účastno při společném cvičení při zásahu proti aktivnímu střelci, celkem 8 osob se zúčastnilo společného cvičení zásahu u dopravní nehody, 1 osoba se účastnila společného cvičení v oblasti teroristického útoku, 2 osoby se účastnily společného nácviku pro případ zásahu u požáru a žádný z dotazovaných respondentů ze strany PČR se nezúčastnil společných cvičení zaměřených na provedení pátrací akce, únik chemikálií nebo chemický útok, letecké nehody nebo záchrany z vodní hladiny.

Dotazovaní respondenti ze strany ZZS uvedli, že celkem v 11 případech se doposud neúčastnili žádného společného cvičení IZS. Následně pak jeden respondent uvedl účast na společném cvičení zásahu proti aktivnímu střelci, dále pak celkem 18 osob absolvovalo společné cvičení zásahu u dopravní nehody, 3 osoby se účastnily společného cvičení v oblasti teroristického útoku, dále pak po jedné 1 osobě byla uvedena účast na společných cvičeních zaměřených na provedení úniku chemikálií nebo chemického útoku a letecké nehody, 3 respondenti se účastnily cvičení zaměřeného na společný zásah na místě požáru a žádný z dotazovaných respondentů se nezúčastnil společného cvičení v oblasti záchrany z vodní hladiny nebo pátrací akce.

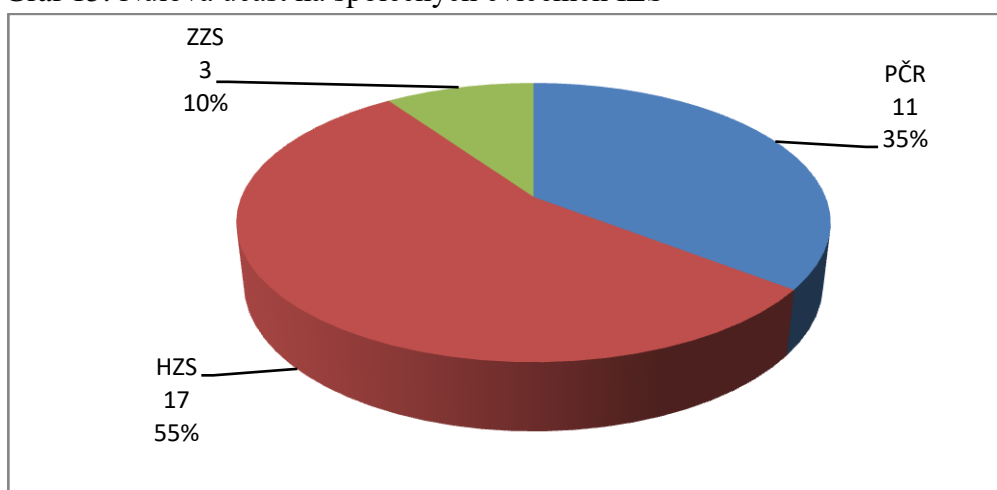
Graf 14: Účast na jednotlivých typech tematicky zaměřených cvičení

Zdroj:¹¹²

Z výše uvedených dat vyplývá, že nejvíce cvičení, kterých se příslušníci účastnili, bylo zaměřeno na nácvik dopravních nehod, ke kterým vyjíždějí složky IZS asi nejčastěji, což má zcela jistě svá opodstatnění. Následovala účast na cvičení s aktivním střelcem, teroristický útok, požár, pátrací akce společně s leteckou nehodou, chemický útok a záchrana z vodní hladiny. Alarmující je, že celkem 31 osob ze 107 dotazovaných se nikdy žádného cvičení IZS nezúčastnilo. Neúčast je procentuálně znázorněna na následujícím grafu č. 15 podle příslušnosti k daným složkám IZS.

Graf 15: Nulová účast na společných cvičeních IZS

Zdroj:¹¹³

¹¹² Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Z výše znázorněného grafu 15 vyplývá, že z celkového počtu 31 osob, které se nikdy nezúčastnili žádného společného cvičení IZS je jejich zastoupení na neúčasti rozděleno následovně. Ve prospěch HZS je to celkem 17 respondentů, kteří tvoří 55 %, ve prospěch PČR se jedná o 11 respondentů, kteří tvoří 35% a za ZZS se žádného společného cvičení neúčastnili celkem 3 pracovníci, kteří tvoří dohromady 10 % z celkového počtu neúčasti.

Tabulka 9: Hodnocení stávající četnosti společných cvičení IZS

otázka 12: Považujete stávající četnost společných cvičení složek IZS za dostačující pro získání a udržení odborných kompetencí pro efektivní zvládnutí reálných MU?			
SLOŽKA IZS	ANO	NE	RESPONDENTŮ
HZS	35	5	40
PČR	14	20	34
ZZS	17	16	33
CELKEM	66	41	107

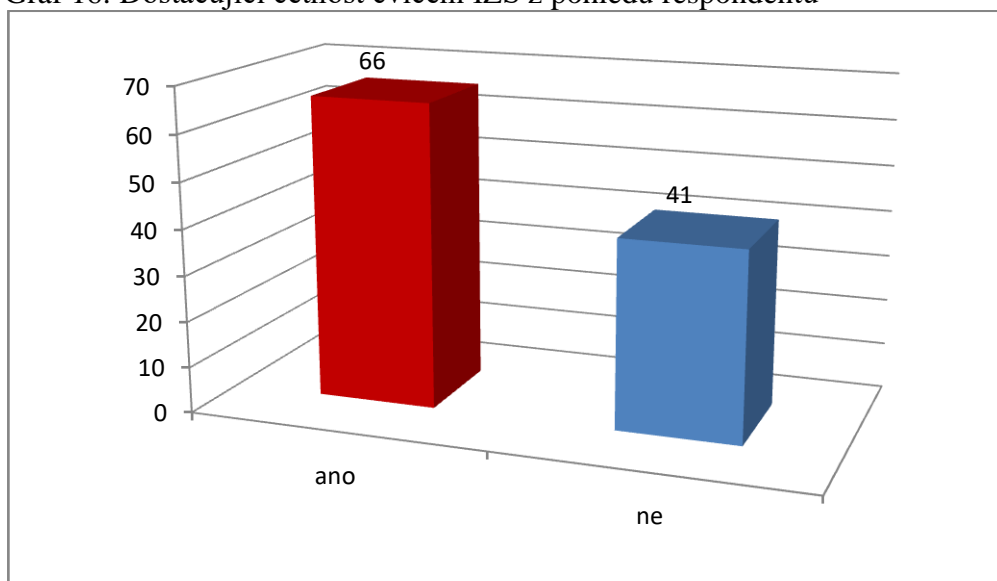
Zdroj:¹¹⁴

Z výše uvedené tabulky 9 vyplývá, že současnou četnost v oblasti společných nácviků vybraných modelových situací, považuje za dostačující celkem 35 respondentů z HZS, dále pak 14 respondentů z PČR a celkem 17 respondentů ze ZZS. Naproti tomu jako nevyhovující ji považuje 5 respondentů ze strany HZS, 20 respondentů ze strany PČR a 16 respondentů ze strany ZZS. V celkovém součtu pak celkem 66 zvolilo současný stav jako dostačující a 41 osob se vyjádřilo tak, že současný stav považují za nedostačující - viz graf 16.

¹¹³ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

¹¹⁴ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 16: Dostačující četnost cvičení IZS z pohledu respondentů

Zdroj:¹¹⁵

K otázce jak hodnotí subjektivně respondenti absolvovaná společná cvičení z hlediska přínosu pro jejich činnost v rámci IZS byla v rámci dotazníku umístěna otázka pod pořadovým číslem 11 ve znění: „Jak hodnotíte Vámi absolvovaná společná cvičení z hlediska přínosu pro Vaši práci?“ Na základě vyhodnocení získaných dat byla vytvořena následující tabulka 10 a graf 16.

Tabulka 10: Hodnocení přínosu společných cvičení pro výkon činnosti

otázka 11: Jak hodnotíte Vámi absolvovaná společná cvičení z hlediska přínosu pro Vaši práci?						
SLOŽKA IZS	KLADNĚ	NEUTRÁLNĚ	NEGATIVNĚ	JINAK	NEVYPLNĚNO	RESPONDENTŮ
HZS	26	10	0	1	3	40
PČR	11	19	0	1	3	34
ZZS	19	8	0	0	6	33
CELKEM	56	37	0	2	12	107

Zdroj:¹¹⁶

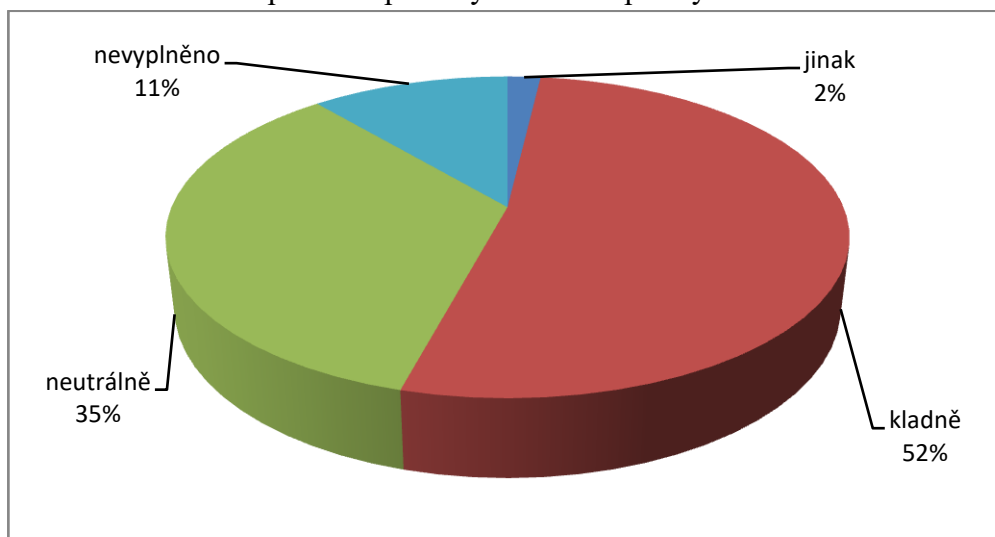
Tabulka 10 nám zobrazuje selektované odpovědi respondentů na subjektivní vnímání přínosu vykonaných společných cvičení dle jednotlivých základních

¹¹⁵ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

¹¹⁶ Hodnocení přínosu společných cvičení pro výkon činnosti

složek IZS. Za respondenty HZS se vyjádřilo kladně 26 osob, neutrálně 10 osob a negativně nikdo, jinak jeden respondent a 3 osoby na otázku neodpověděli. Za respondenty PČR se kladně vyjádřilo celkem 11 osob, neutrálně 19 osob, negativně nikdo, jako jinou uvedl svou odpověď jeden respondent a na otázku neodpověděli stejně jako u HZS celkem 3 respondenti. Za respondenty ZZS se kladně vyjádřilo 19 osob, neutrálně 8 osob, negativně a jinak nikdo, nevyplnilo odpověď celkem 6 respondentů. V celkovém součtu se pak kladně vyjádřilo celkem 56 respondentů, neutrálně 37, negativně nikdo, jako jiné uvedli odpověď 2 respondenti a za otázku nevyplnilo celkem 12 dotazovaných respondentů.

Graf 17: Hodnocení přínosu společných cvičení pro výkon činnosti

Zdroj:¹¹⁷

Graf 17 nám celkově znázorňuje názory jednotlivých respondentů a jejich vnímání absolvovaných společných cvičení v rámci IZS. Z grafu je patrné, že kladně se vyjádřilo celkem 52 % respondentů. Negativně se nevyjádřil žádný z dotazovaných. Neutrální stanovisko vyjádřilo celkem 35 % respondentů a jiný než definovaný názor vyjádřili celkem 2 % dotazovaných respondentů. Celkem 12 osob, které dohromady tvoří 11 % respondentů, otázku nevyplnilo vůbec.

¹¹⁷ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Pro doplnění je zapotřebí zmínit, že se znalostmi a dovednostmi také úzce souvisí, ke kolika skutečným případům se jednotliví příslušníci složek IZS opravdu dostanou. Čím častěji se totiž provádějí společné zásahy složek IZS při mimořádných událostech, tím víc zkušeností tito příslušníci složek IZS získávají, což je přínosem pro jejich práci a obecně i pro společnost, která jejich „služby“ čerpá. Proto mě v rámci získání uceleného obrazu skutečného stavu věci také zajímalo, kolik reálných zásahů respondenti za poslední rok absolvovali, což přehledně zobrazuje následující tabulka 11.

Tabulka 11: Četnost reálných společných zásahů IZS

otázka 15: Jak často se účastníte reálných společných zásahů IZS na místě MU?				
SLOŽKA IZS	MÉNĚ NEŽ 3 x ZA ROK	3 - 10 ZA ROK	VÍCE JAK 10 x ZA ROK	RESPONDENTŮ
HZS	10	4	26	40
PČR	18	9	7	34
ZZS	27	6	0	33
CELKEM	55	19	33	107

Zdroj:¹¹⁸

V tabulce 11 je zobrazen selektovaný přehled odpovědí dotazovaných respondentů, na otázku kolika reálných zásahů se v průběhu roku účastní v závislosti na jejich příslušnosti k základním složkám IZS.

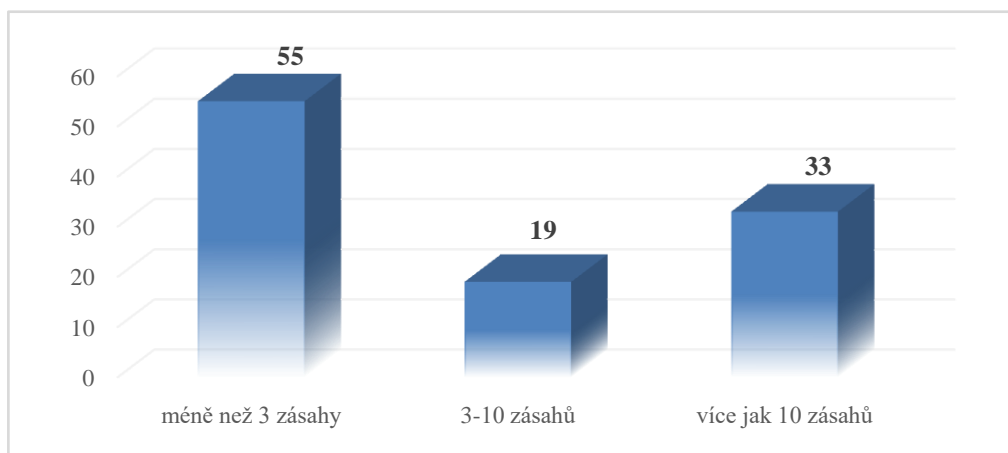
Za HZS uvedlo celkem 10 respondentů, že se účastní méně než 3 reálných zásahů ročně, mezi 3 až 10 reálnými zásahy ročně se účastní 4 respondenti a více než 10 reálných zásahů absolvoje celkem 26 dotazovaných respondentů.

Za PČR uvedlo celkem 18 respondentů, že se účastní méně než 3 reálných zásahů ročně, mezi 3 až 10 reálnými zásahy ročně se účastní 9 respondentů a více než 10 reálných zásahů absolvoje celkem 7 dotazovaných respondentů.

Za ZZS uvedlo celkem 27 respondentů, že se účastní méně než 3 reálných zásahů ročně, mezi 3 až 10 reálnými zásahy ročně se účastní celkem 6 respondentů a více než 10 reálných zásahů v rámci ZZS neabsolvoje dle dotazovaných respondentů žádný z nich.

¹¹⁸Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 18: Počet reálných zásahů v rámci IZS za rok

Zdroj:¹¹⁹

Jak je patrné z grafu 18, tak z celkového počtu 107 respondentů se jich za uplynulý rok celkem 55 účastnilo méně než 3 společných zásahů, celkem 19 respondentů pak bylo účastno mezi 3 až 10 zásahy a rovných 33 dotazovaných uvedlo, že se účastnili více než 10 společných zásahů IZS.

Za účelem získání možnosti vizualizace relativního poměru vycvičenosti budu v rámci této práce pracovat se získanými daty jako s absolutními čísly. Základní premisou je zde myšlenka, že pro dosažení 100% úrovně vycvičenosti by musel být každý ze 107 respondentů vycvičen pro každou z jednotlivých 16 typových činností. Jinými slovy je 100% míra vycvičenosti v absolutních číslech na hodnotě 1712 ($107 * 16 = 1712$). Na základě získaných dat, kdy víme, že ze 107 respondentů jich bylo vycvičeno celkem 76, přičemž tyto osoby se účastnily v rámci společných výcviků pouze přípravy 8 druhů typových činností viz graf 14, je proto absolutní hodnota relativní úrovně vycvičenosti zjištěného stavu na hodnotě 608 ($76 * 8 = 608$), což je celkem 36% ideálního stavu. Všechna tato popsaná data jsou znázorněna v následující tabulce 12.

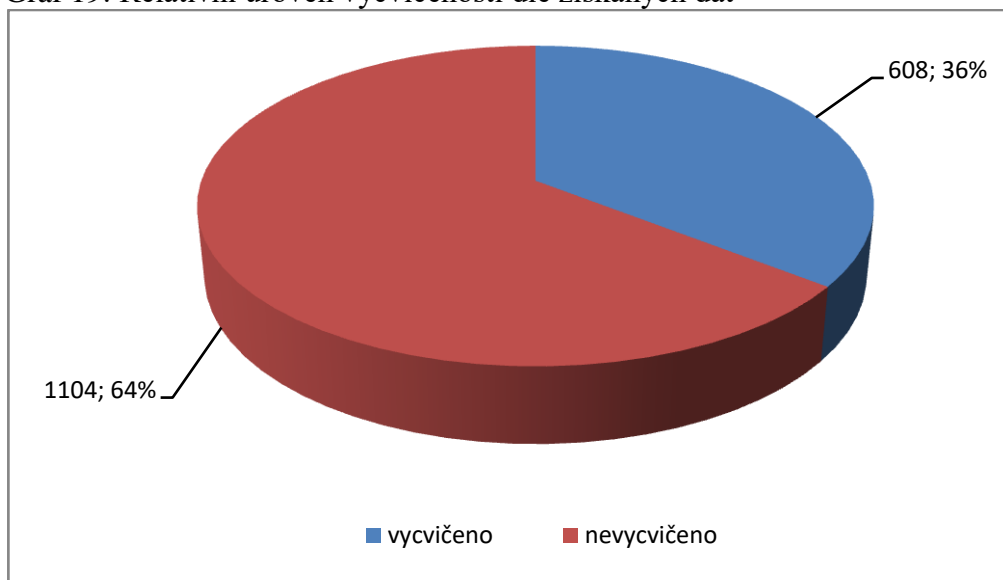
¹¹⁹ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Tabulka 12: Relativní úroveň vycvičenosti

Relativní úroveň vycvičenosti					
Ideální stav			Zjištěný stav		
vycvičeno	1712	100%	vycvičeno	608	36%
			nevycvičeno	1104	64%

Zdroj:¹²⁰

Graf 19: Relativní úroveň vycvičenosti dle získaných dat

Zdroj:¹²¹

Jak je patrné z grafického znázornění výše, můžeme konstatovat, že objektivně se relativní úroveň vycvičenosti se pohybuje pod 50%.

6. 6 Výsledky výzkumu

Provedeným zpracováním získaných údajů se první stanovenou pracovní hypotézu, že nadpoloviční většina respondentů, má povědomí o existenci Katalogu typových činností podařilo potvrdit. Důvodem tohoto tvrzení je skutečnost, že úroveň povědomí o existenci katalogu typových činností dosahuje, jak je zobrazeno na grafu č. 7 hodnoty 78% ve prospěch respondentů, kteří vědí o jeho existenci, oproti 22 % respondentů, kteří o jeho

¹²⁰ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

¹²¹ Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

existenci nevědí. Toto tvrzení pak dále umocňují i zjištění prezentovaná v grafu č. 8, kde bylo objektivně zjištěno, že na otázku celkového počtu jednotlivých typových činností bylo schopno správně odpovědět 55 respondentů z celkového počtu 107. Jinými slovy více než polovina dotazovaných respondentů odpověděla na položenou otázku správně. **Pracovní hypotéza č. 1 byla provedeným výzkumem potvrzena.**

V případě druhého předpokládaného tvrzení, že při společném zásahu PČR a ZZS na místě dopravní nehody, kde doposud není zastoupena JPO I, zůstane velení zásahu na příslušníkovi PČR i přesto, že je k tomu předurčen lékař ZZS, došlo na základě vyhodnocení získaných dat k potvrzení této pracovní hypotézy. Důvodem pro toto tvrzení je vyhodnocení získaných dat, která jsou znázorněna v grafech č. 11 a 12. Zde jasně vyplynulo, že v případě absence JPO I na místě dopravní nehody ve 24 % případů velí příslušník Policie ČR, zatímco jen 6% respondentů uvedlo, že na místě DN velí pracovník ZZS. Ze získaných a prezentovaných dat tedy jednoznačně vyplývá, že pokud v případě zásahu není na místě JPO I a dle příslušné typové činnosti by měl velet lékař, v praxi zůstává velitelská kompetence v převažující většině případů na příslušníkovi PČR. **Pracovní hypotéza č. 2 byla provedeným výzkumem potvrzena.**

V případě třetího předpokladu, že současná četnost společných taktických a prověřovacích cvičení základních složek IZS, je jako příprava na řízení a kooperaci společného zásahu složek IZS na místě MU nedostačující, byla tato pracovní hypotéza potvrzena. Objektivně zjištěný stav společného výcviku a přípravy na případné řešení skutečné MU je nedostačující, neboť z celkového počtu 107 respondentů se plných 31 osob (někteří i s délkou praxe nad 15 let) nikdy neúčastnilo žádného ze společných taktických a prověřovacích cvičení a pouze 12 respondentů uvedlo, že se účastnilo více než jednoho společného cvičení IZS v posledním roce.

V rámci posledního roku je bilance v oblasti společné přípravy a výcviku také tristní, neboť z celkem 107 respondentů uvedlo plných 48,

že se za poslední rok nezúčastnili žádného společného cvičení IZS, což se nedá považovat za zcela uspokojivý stav. Z provedeného průzkumu také vyplynulo, že z celkového počtu 16 druhů (do 31. 12. 2018 jich bylo 15) zpracovaných typových činností byl proveden v rámci územního celku, na kterém průzkum probíhal nácvik pouze 8 druhů typových činností, kdy podle současného stavu se jedná pouze o polovinu aktuálně zpracovaných typových činností.

Jako velmi závažný považuji i objektivně zjištěný fakt, že plných 66 osob z celkových 107 považuje současný stav a četnost společné přípravy za dostačující, z čehož plyne, že příslušníci jednotlivých složek IZS si buď neuvědomují, nebo si nechtějí připustit možnost vzniku potencionálního nebezpečí či zhoršení situace na základě vlastní nepřipravenosti nebo neznalosti, kdy může na základě vzniku kompetenčních nejasností, případně špatné koordinace nebo kooperace na místě společného zásahu IZS u MU docházet k průtahům nebo vzniku závažnějších následků MU. Toto zjištěné tvrzení dále podporuje i zjištěná úroveň relativní vycvičenosti, která dosahovala hodnoty 36%. **Pracovní hypotéza č. 3 byla provedeným výzkumem potvrzena.**

V rámci provedeného výzkumu je nutné vzít v potaz i otázku s jakou mírou relevance oslovení respondenti vyplnili předložené dotazníky neboli, jejich motivaci a samotný přístup k tématu v rámci jejich vyplňování.

Praktická doporučení na základě provedeného průzkumu pro praxi za účelem zlepšení současného stavu vidím především oblasti zvýšení informovanosti v oblasti jednotlivých typových činností IZS, a to formou prokazatelného seznámení a případně nastavení nějaké formy zpětnovazební možnosti ověření si znalostí dané problematiky u jednotlivých příslušníků složek IZS. Neboť se znalostí těchto předem stanovených postupů jde ruku v ruce i jejich správná použitelnost, zvyšuje se míra akceschopnosti a minimalizuje se vnik kupříkladu kompetenčních či jiných nejasností.

Základní premisou tohoto postoje je fakt, že aby mohli příslušníci postupovat v souladu s jednotlivými typovými činnostmi, musí je nejdříve znát.

Dalším z mého pohledu významným doporučením pro praxi by mělo být zaměření se na samotný výcvik taktických a prověřovacích cvičení, aby vedle získaných vědomostí o správném postupu v souladu s typovými činnostmi získali příslušníci IZS i praktické zkušenosti, které v teoretické úrovni nemohou být předány. Zde bych doporučil, aby se tato praktická cvičení konala v rozsahu minimálně 6 cvičení za rok, tak, že minimálně dvě z těchto cvičení by byla věnována nácviku MU s nejčastějším výskytem podle lokace jejich účastníků a zbylá čtyři pak průběžnému osvojování si dovednosti v ostatních případech MU. Je pochopitelné, že vzhledem k ekonomické náročnosti takovýchto společných cvičení není v reálných možnostech, aby se plně účasti účastnili naprosto všichni příslušníci IZS, jakožto i aby byly vzhledem k pracovní vytíženosti jednotlivých základních složek IZS v rámci jednoho roku reálně procvičeny všechny existující typové činnosti. Z tohoto důvodu bych doporučoval i provedení kvalitní video dokumentace, případně zavedení e-learningových výukových bloků, která vy vycházela z již uskutečněných cvičení. Za zvážení by stálo i nastavení nějakého druhu povinnosti účasti na těchto zaměstnáních spolu s nějakou formou vynutitelnosti.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zabývala specifiky spolupráce Policie české republiky s ostatními složkami integrovaného záchranného systému České republiky při přímé realizaci společného zásahu na místě mimořádné události nebo přípravě na ni. Práce byla rozdělena na dvě základní části, teoretickou a empirickou.

V rámci teoretické části práce bylo vycházeno z prostudované odborné literatury a také příslušných legislativních podkladů. Tato část práce byla pro účely vyšší přehlednosti dále rozdělena do 5 kapitol, v nichž bylo deskriptivní formou uvedeno, co je to vlastně IZS ČR, jaké jsou jeho základní a další složky a také to, jaké je jeho určení – tedy důvod existence. Dále zde byla blíže specifikována úloha Policie ČR, jako jedné ze základních složek IZS, neboť vlivem vývoje poslední doby, a to zejména v oblastech migrace a radikalizace obyvatelstva, teroristických a dalších útoků na svobodné a demokratické principy evropské společnosti je právě tato základní složka IZS tou, která získává na významu. Uvedená změna společenského klimatu je v současnosti nejvíce zřejmá především v zahraničí, kdy můžeme jako příklady uvést Francii nebo Německo. Neznamena to ale, že v rámci České republiky bychom měli tato reálná rizika bagatelizovat, nebo dokonce přehlížet, neboť i v našich podmínkách dochází k mírné změně společenského klimatu, což můžeme pozorovat na stále častěji se objevujících excesech například v podobě zvýšeného počtu aktivních střelců, sebevrahů apod.

Druhá empirická část této diplomové práce analyzovala, popisovala a graficky interpretovala získaná data na základě provedeného kvantitativního průzkumu, jež byl realizován v podobě nestandardizovaného dotazníku. Cílem tohoto průzkumu bylo ověřit znalostní a informační úroveň řadových příslušníků jednotlivých základních složek IZS v oblasti typových činností, určování velitelských kompetencí, dále pak zjištění aktuálního stavu v oblasti četnosti výcviku jakožto formy přípravy na řešení mimořádných událostí. Pro potřeby empirické části byly předem stanoveny celkem 3 pracovní

hypotézy, kdy všechny tyto pracovní hypotézy byly provedeným výzkumem potvrzeny.

Jako nejpodstatnější však vnímám nepříjemné zjištění, že na základě provedeného průzkumu a vyhodnocení získaných dat se prokázalo, že úroveň v oblasti vzdělávání (hlavně míra znalostí respondentů PČR a ZZS) a následně i četnost praktické přípravy složek IZS je na velmi špatné úrovni. Uvedený průzkum byl proveden pouze v rámci jednoho územního celku a bylo by velice zajímavé zjistit objektivní stav v rámci celé ČR. Dále mě překvapilo zjištění, že přestože se na základě vyhodnocení skutečných dat domnívá výrazně nadpoloviční většina respondentů, že ví jakým způsobem má na místě zásahu IZS při MU postupovat, objektivní zhodnocení dat ukázalo, že tomu tak není. Této oblasti by bylo zřejmě dobré věnovat vyšší míru pozornosti a připravit tak vhodný systém vzdělávání a následného udržování již získaných profesních kompetencí na požadované úrovni tak, aby v případě potřeby byla práce všech složek IZS co nejefektivnější, a tím přispěla k vyšší míře bezpečnosti celé naší společnosti.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BAŠTECKÁ, Bohumila. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada, 2005. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0708-X.

BYDŽOVSKÝ, Jan. *Akutní stavy v kontextu*. Praha: Triton, 2008. ISBN 978-80-7254-815-6.

HENDRYCH, Dušan. *Právníký slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5.

LUKÁŠ, Luděk. *Informační podpora integrovaného záchranného systému*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2011. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-105-7.

SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.

ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém: management záchranných prací*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. ISBN 80-86634-65-5.

ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4578-7.

Seznam použitých právních norem:

pokyn č. 7 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 3. února 2009, kterým se stanoví postup pro přípravu a provádění prověřovacích a taktických cvičení.

Rozkaz policejního prezidenta č. 51/2013 ze dne 21. března 2013 k plnění úkolů v oblasti krizového řízení.

Vyhláška č.328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru a o změně některých zákonů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 237/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 27/2008 ze dne 31. ledna 2008, kterým se upravují úkoly Policie České republiky při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami integrovaného záchranného systému.

Seznam použitých internetových zdrojů:

Dokumentace IZS - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2018 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 09. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Policie České republiky – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Policie_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky

Útvary s působností na celém území ČR - Policie České republiky. *Úvodní strana - Policie České republiky* [online]. Copyright © 2018 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 09. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvary-s-pusobnosti-na-celem-uzemi-cr-312510.aspx>

Objectmoved [online]. Copyright © [cit. 09. 01. 2019]. Dostupné z: http://www.mesto-vlasim.cz/data/usr_001_novy_adresar_vlasim/4_integrovaný_zachranný_systém.pdf

Rozdělení jednotek PO do kategorií JPO I až JPO VI | SDH Kladeruby. *Sbor dobrovolných hasičů Kladeruby* | SDH Kladeruby [online]. Dostupné z: <http://kladeruby.eu/vyjezdova-jednotka/rozdeleni-jednotek-po/>

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

- IZS - Integrovaný záchranný systém
- MU - Mimořádná událost
- HZS - Hasičský záchranný sbor
- JPO - Jednotka požární ochrany
- PČR - Policie České republiky
- OOP - Obvodní oddělení Policie České republiky
- ZZS - Zdravotnická záchranná služba
- ČR - Česká republika

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Záhavní tabulka typové činnosti demonstrace sebevraždy....	57
Obrázek 2: Záhavní tabulka typové činnosti k MU s velkým počtem raněných.....	57
Obrázek 3: Kontrolní list velitele zásahu u demonstrování úmyslu sebevraždy.....	58

Seznam tabulek

Tabulka 1: Znalost existence katalogu typových činností.....	73
Tabulka 2: Odpověď respondentů na počet zpracovaných typových činností.....	75
Tabulka 3: Dotaz na subjektivní znalost velitelských kompetencí.....	77
Tabulka 4: Určení velitelské kompetence podle pořadí příjezdu.....	78
Tabulka 5: Obvyklé velení na místě zásahu IZS při DN.....	80
Tabulka 6: Ověření znalosti určování velitelské kompetence při DN.....	81
Tabulka 7: Absolvovaná společná cvičení IZS v posledním roce.....	83
Tabulka 8: Absolvovaná společná cvičení IZS v rámci profesní kariéry...	85
Tabulka 9: Hodnocení stávající četnosti společných cvičení IZS.....	88
Tabulka 10: Hodnocení přínosu společných cvičení pro výkon činnosti...	89
Tabulka 11: Četnost reálných společných zásahů IZS.....	91
Tabulka 12: Relativní úroveň vycvičenosti.....	93

Seznam grafů

Graf 1: Zastoupení všech spolupracujících složek	24
Graf 2: Zastoupení pohlaví v provedeném výzkumu.....	69
Graf 3: Zastoupení složek IZS v provedeném výzkumu.....	70
Graf 4: Délka praxe respondentů.....	70
Graf 5: Vzdělání respondentů.....	71
Graf 6: První složka IZS na místě zásahu dle zkušenosti respondentů.....	72
Graf 7: Znalost existence katalogu typových činností.....	74

Graf 8: Znalost celkového počtu zpracovaných typových činností.....	75
Graf 9: Ověření znalosti určování velitelských kompetencí.....	77
Graf 10: Ověření zda velí na místě MU složka, která přijede jako první...	79
Graf 11: Zkušenost respondentů s velením na místě zásahu IZS při DN....	81
Graf 12: Znalost určení velení na místě zásahu IZS při DN.....	82
Graf 13: Absolvovaná společná cvičení IZS za poslední rok.....	84
Graf 14: Účast na jednotlivých typech tematicky zaměřených cvičení.....	87
Graf 15: Nulová účast na společných cvičeních IZS.....	87
Graf 16: Dostačující četnost cvičení IZS z pohledu respondentů.....	89
Graf 17: Hodnocení přínosu společných cvičení pro výkon činnosti.....	90
Graf 18: Počet reálných zásahů v rámci IZS za rok.....	92
Graf 19: Relativní úroveň vycvičenosti dle získaných dat.....	93

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A (nestandardizovaný dotazník).....I.

PŘÍLOHA A- nestandardizovaný dotazník

Dotazník

Vážení kolegové a kolegyně, jmenuji se Jaroslav Konvalinka a v současné době zpracovávám diplomovou práci na téma Specifika spolupráce Policie ČR se složkami Integrovaného záchranného systému ČR při řešení mimořádných událostí. Z tohoto důvodu se na vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který se týká vaší práce v rámci Integrovaného záchranného systému České republiky a to přímo na místě řešení mimořádné události, nebo přípravě na ni. Dotazník je zcela anonymní a jeho výsledky budou použity pouze v rámci této diplomové práce. Chci vás touto cestou požádat o jeho pravdivé a poctivé vyplnění za účelem získání skutečně relevantních dat.

Postup pro vyplnění: každá z níže položených otázek nabízí několik odpovědí – vyberte tu, která je vám nejbližší a do připraveného čtverečku u dané odpovědi udělejte křížek. U některých otázek je navíc možnost rozvedení položené otázky, zde prosím uveďte co nejstručněji informace tak, aby vystihovali váš názor.

Po vyplnění celého dotazníku jej prosím vhodte do připravené papírové krabice, otvorem v jejím vrchním víku. Děkuji za Váš čas a profesionální přístup.

1) Vaše pohlaví?

a) Muž

b) Žena

2) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

a) Středoškolské

b) Vyšší odborné

c) Vysokoškolské

- 3) V jaké ze základních složek IZS pracujete?
- a) PČR
 - b) HZS
 - c) ZZS
- 4) Jak dlouho tuto práci vykonáváte?
- a) Do 5 let
 - b) Do 10 let
 - c) Do 15 let
 - d) Nad 15 let
- 5) Zasahujete v rámci IZS přímo na místě mimořádné události?
- a) Ano
 - b) Ne
- 6) Jaká ze složek IZS bývá dle Vašich zkušeností na místě mimořádné události zpravidla první?
- a) PČR
 - b) HZS
 - c) ZZS
- 7) Změnili byste něco na nastaveném systému spolupráce v rámci IZS?
- a) Komunikaci mezi složkami IZS
 - b) Profesní kompetence na místě mimořádné události (rozdělení úkolů)
 - c) Nic bych neměnil
 - d) Jiné, uveďte
-
-
- 8) Myslíte si, že jsou v současnosti nastaveny správně velitelské kompetence při zásahu na místě mimořádné události?
- a) Ano
 - b) Ne

9) Kolik jste absolvoval (a) za poslední rok společných cvičení IZS, které mají zefektivnit práci na místě mimořádné události?

- a) Žádné
- b) 1
- c) 2
- d) Více než 3

10) Jakých společných cvičení IZS jste se zúčastnil (a)?

- a) Šílený střelec
- b) Dopravní nehoda
- c) Teroristický útok
- d) Žádných
- e) Jiné (uved'te jaké)

.....
.....
11) Jak hodnotíte Vámi absolvovaná společná cvičení z hlediska přínosu pro Vaši práci?

- a) Kladně
- b) Neutrálně
- c) Negativně
- d) Jinak, popište

.....
.....
12) Považujete stávající četnost společných cvičení složek IZS za dostačující pro získání a udržení odborných kompetencí pro efektivní zvládnutí reálných MU.

- a) Ano
- b) Ne

13) Jsou v rámci vaší složky IZS prováděny pravidelná taktická ověřovací cvičení?

- a) Ano
- b) Ne

- 14) Jaká je podle Vašich zkušeností z místa zásahu mimořádné události úroveň znalostí zasahujících policistů?
- a) Vynikající
 - b) Dostačující
 - c) Nedostačující
- 15) Jak často se účastníte reálných společných zásahů IZS na místě MU?
- a) Méně jak 3x za rok
 - b) 3-10 za rok
 - c) Více jak 10x za rok
- 16) Jakých MU, se obvykle účastníte nejčastěji?
- a) Dopravní nehoda
 - b) Pátrací akce
 - c) Jiné (uveďte).....
- 17) Velí na místě zásahu podle Vás ten, kdo dorazí na místo MU jako první?
- a) Ano
 - b) Ne
- 18) Víte o tom, že existují katalogy typových činností, sloužící k rozdělení jednotlivých úkolů při společném zásahu složek IZS?
- a) Ano
 - b) Ne
- 19) Kolik je v současnosti podle Vás zpracováno typových činností?
- a) Žádné
 - b) Do 5 ti
 - c) Do 10 ti
 - d) Do 15 ti
 - e) Více
- 20) Víte, kdo má při konkrétních MU s nasazením IZS velet?
- a) Ano
 - b) Ne

- 21) Kdo obvykle velí na místě zásahu IZS při DN?
- a) Příslušník PČR
 - b) Příslušník ZZS
 - c) Příslušník HZS
- 22) Víte kdo má velet na místě zásahu IZS při DN?
- a) Příslušník PČR
 - b) Příslušník HZS
 - c) Příslušník ZZS

Otázky č. 23 a 24 vyplní pouze příslušníci HZS nebo ZZS

- 23) Měl (a) jste někdy problém se spoluprací s PČR na místě mimořádné události?
- a) Ano
 - b) Ne
- 24) Čeho se případný problém spolupráce s PČR na místě mimořádné události nejčastěji týkal?
- a) Kompetencí:
.....
 - b) Komunikace:
.....
 - c) Jiné:
.....
 - d) Bez problému

- 25) Jaké spatřujete hlavní nedostatky ve spolupráci základních složek IZS při společném zásahu na místě MU?
-
-
-
-

26) Jaké by, jste navrhoval (a) přijmout opatření k zlepšení Vámi zmiňovaných nedostatků v rámci spolupráce základních složek IZS při společném zásahu na místě MU?

.....
.....
.....
.....

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Bc. Jaroslav Konvalinka

Obor: 7501T001 - Andragogika

Forma Studia: Kombinované

**Název Práce: Specifika spolupráce Policie ČR se složkami Integrovaného
záchranného systému ČR při řešení mimořádných událostí**

Rok: 2017/2019

Počet stran textu bez příloh: 105

Celkový počet stran příloh: 6

Počet titulů českých použitých zdrojů: 8

Počet použitých právních norem: 14

Počet internetových zdrojů: 5

Vedoucí práce: PhDr. Libor Zikeš, Ph.D.